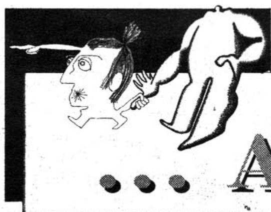
Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№170 (1170) ♦ Субота, 9 вересня 1995 року ♦ Ціна договірна

Влада й арифметика

...А лічити пора точніше

Сьогодні уряд обговорюватиме остаточний варіант програми зі стабілізації соціально-економічного стану до кінця нинішнього — першої половини наступного року. Напередодні узгодити основні параметри проекту програми не вдалося. І не дивно — працю обсягом більш як 200 сторінок (з додатками) запрошені на засідання КМ глави обласних адміністрацій одержали на руки за день до її узгодження, а народні депутати, вірогідно, отримають проект лише в понеділок. Втім, зазирнути в цю доленосну працю все ж таки вдалося.

(Закінчення на 4-й стор.).

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

На засіданні ПА Ради Європи виступить Олександр Мороз

Двадцять шостого вересня при розгляді питання про прийняття України до Ради Європи на Парламентській Асамблеї РЄ з промовою виступить Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Як уже повідомлялося в «Голосі України», на засіданні Бюро Парламентської Асамблеї прийнято рішення про внесення в порядок денний вересневої сесії Парламентської Асамблеї питання про рекомендацію України до вступу в цю організацію.

У любові стають красивими, а красиві – жадані всюди

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Так уже повелося, що митці-прикладники першу-ліпшу витворену-вистраждану ужиткову річ прагнуть збути на базарах чи у спеціальних крамницях. Щоби заробити на хліб насущний, на себе і на родину.

Оксані Бейсюк, майстрині-керамістці з Косова, вдалося цього уникнути. Звісно, не без допомоги її чоловіка Василя і двох доньок — Ліани й Іванки — її найперших однодумців і помічників. Протягом двох років Оксана готувалася до персональної виставки, яку навесні побачили її земляки-косівці, а минулого вівторка вона відкрилась у Будинку художника в Києві.

Майже чотириста робіт майстрині мають змогу побачити кияни і гості столиці. А заодно помилуватися неповторною красою форм, барв і візерунків, відчути манливий подих гірського краю. Збанки, вази, тарелі, підсвічники, цілі сервізи, попільниці-«постолята», сувеніри- баранчики — чого тільки не побачиш на виставці, організованій Спілкою народних майстрів України, до якої належить й Оксана Бейсюк. Справді-бо, в її метких, невтомних руках оживає глина, набуває привабливо-неповторних форм і освячена вогнем й Оксаниним талантом стає мистецькою окрасою, мистецьким дивом, без якого немислиме повнокровне життя.

«Виставка творів Оксани Бейсюк — це розмаїття фантазії, це багатство і вишуканість форм, орнаментальних мотивів, це — справжнє мистецтво», — так відгукнувся про творчість своєї землячки науковий працівник Музею народного мистецтва і побуту Гуцульщини Юрій Джуранюк. Гадаю, що такі схвальні відгуки отримає мистецька імпреза майстрині і в столиці. Бо, як сказав поет, «у любові стають красивими, а красиві —жадані всюди». А мистецтво Оксани Бейсюк народжене з любові. До свого втаємниченого ремесла, до людей, до України.

На знімку: Оксана Бейсюк.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Читайте в суботньому випуску:

Українські і російські депутати зустрінуться на «круглому столі» у Москві

9—10 вересня в Москві відбудеться міжфракційний «круглий стіл» за участю депутатів фракції «Реформи» Верховної Ради України і фракції «Вибір Росії» Державної Думи Російської Федерації.

Як очікують, участь у роботі «круглого столу» візьмуть координатор депутатської групи «Реформи» українського парламенту Сергій Соболев і лідер фракції «Вибір Росії» Єгор Гайдар.

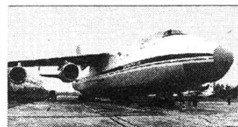
До складу української делегації також увійдуть представники Фонду держмайна, Міністерства економіки, Фонду підтримки реформ.

Як повідомив в інтерв'ю кореспондентові «Інтерфаксу-Україна» С.Соболев, на «круглому столі» обговорюватимуть широке коло питань щодо політичної та економічної ситуації у двох країнах.

Завод Антонова: політ без фінансів

(висота — 2000 метрів і 75 років)

... День відкритих дверей (офіційно — «святковий робочий день») на заводі імені Антонова відгомонів на початку четвертої... Нестримний потік бажаючих помилуватися, помацати, «відчути на дотик» виставлені на заводському аеродромі Ани, продемонструвати онукам предмет дідусевої гордості — «візитку вітчизняної промисловості» та національної оборони, нарешті, вщух.

(Закінчення на 2-й стор.).

У номер

● *Відень*

І задзвенять тугі гаманці?

У посольстві України в Австрійській Республіці підписано угоду між Національним банком України та Австрійським монетним двором зі створення в Україні потужностей для карбування монет масового тиражу, а також ювілейних, пам'ятних монет та медалей з дорогоцінних металів. Її підписали голова правління Національного банку України Віктор Ющенко та голова правління Австрійського монетного двору Курт Майєр.

«Українські експерти, — зазначив В.Ющенко, — провели велику попередню роботу. На конкретній основі було розглянуто пропозиції з багатьох країн. Визнана в світі висока якість монет, чудові історичні традиції та готовність австрійської сторони у стислі строки налагодити карбувальну справу в Україні були тими головними чинниками, чому ми віддали перевагу саме Австрійському монетному двору».

У церемонії підписання взяли також участь посол України в Австрії Микола Макаревич, відомі австрійські бізнесмени та фінансисти.

● *Тернопіль*

Напередодні візиту Президента

11 вересня на запрошення керівництва Тернопільської області до України прибуде делегація аргентинської провінції Місьйонес на чолі з губернатором Федеріко Рамоном Пуерто. Делегація має намір відвідати Київ і провести переговори в ряді міністерств України з питань торговельно-економічного співробітництва. До складу делегації входить Рамон Гринюк — почесний консул України в провінції. Почесний консул з великою відповідальністю ставиться до своїх обов'язків, веде плідну для України діяльність у провінції, значну частину якої складають українці. Голова делегації губернатор Р. Пуерто є одним з найвпливовіших політичних діячів Аргентини, входить до керівництва правлячої Хустисіалістської партії. Поїздка делегації в Україну є важливою подією напередодні візиту до Аргентинської Республіки Президента України Леоніда Кучми.

● *Єкатеринбург*

Літак забув колеса

Літак Ту-154, який летів за маршрутом Якутськ — Київ, зробив вимушену посадку в аеропорту «Кольцово» Єкатеринбурга.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Євразія» в адміністрації аеропорту, після вильоту літака з Якутська в місцевому порту на злітній смузі було виявлено шматки гуми від шасі. Технічна служба констатувала руйнування пневматики коліс літака, тому було прийнято рішення про аварійну посадку.

У аеропорту «Кольцово» відремонтували літака. Жодний з 50 пасажирів, що перебували на борту лайнера, не постраждав.

Донбас святкує визволення

На Савур-могилі почалися урочистості, присвячені 52-й річниці визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників. Саме з цієї легендарної висоти почався ранньої осені 1943-го наступ радянських військ у промисловому краї. Тут відбувся мітинг пам'яті, в якому взяли участь ветерани Великої Вітчизняної війни, представники обласної адміністрації, посланці міст і районів Донецької області, гості з сусідніх областей України і Росії. До обеліска Воїну-визволителю покладено багато вінків, букетів квітів від фронтовиків, трудових колективів, влади.

У Донецьку ветерани війни і праці, представники трудящих, громадськості, молоді, військовослужбовці пройшли урочистим марш-парадом головною артерією обласного центру — вулицею Артема до монумента Визволителям Донбасу. Покладено гірлянди квітів до пам'ятників Гурову, Грінкевичу, Толбухіну — воєначальникам, які бились у цих місцях.

Як повідомляє Укрінформ, в музеї «Донбас нескорений» плановано проведення зльоту партизанів-підпільників. Головна його мета — презентація документального роману «Жереб» Бориса Мезенцева і документальної повісті «Ці роки грозові» Юрія Коритного, першими читачами яких стануть герої книг, а також їхні рідні й близькі.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

Завод Антонова: політ без фінансів

(Початок на 1-й стор.).

Втім, до першого безкрилого екземпляра, виставленого поблизу тролейбусної зупинки, народна стежина не заростала до сутінок. Зрідка хто відмовляв собі у задоволенні постукати по алюмінієвому корпусу першого київського тролейбуса, посміхнутися, спробувати «прилаштуватися» і... втекти назустріч переповненому «сьомому».

Народжений повзати, у сім'ї летючих родичів з'явився на світ з діагнозом «фінанси — на нулі», що на 75-му році життя підприємства вже не викликає подиву. Певно, тому присутність такої кількості гостей високого рангу — від Голови ВР Олександра Мороза, голови адміністрації Президента Дмитра Табачника, міністрів промисловості та оборони до міської влади — не додало штучності справді щирій атмосфері. На них чекали.

Не секрет, що успіхи прямо залежать від фінансів, а не від освідчень у державній любові. Раніше з льотно-випробного полігону київського авіазаводу здіймались в небо 25 пар крил на місяць, тепер — тільки п'ять на рік. Саме час урядові проспівати «первым делом, первым делом самольоты» — і, дотримавши слова, незабаром розглянути програму авіабудування з виокремленням відповідного рядка у бюджеті.

Інакше тост «За авіацію!», як колись, оптимістично, звучатиме лише в устах фанатиків. А як іще генеральний директор підприємства Олександр Харлов міг назвати своїх колег? Хто ж вони ще, коли їхні діти й дружини знають про літаки майже все, а їхня робота не припиняється з виходом на пенсію (колишній директор підприємства Василь Степанченко у свій 81 рік редагує «Історію заводу») ...Коли білі комірці радянської оборонки сьогодні одягнені набагато гірше від сучасних гендлярів... Коли, незважаючи на все і завдяки чомусь, що не підладне інфляції, їхні літаки бороздять небо 38-ми країн світу, і всі високі слова — це чистісінька правда...

...На сцені співала «дочка авіаторів» Ірина Білик, а в тим часом поспішила привітати головного фанатика підприємства на посаді головного інженера Юрія Роїка з одержанням почесної відзнаки Президента. Він 39 років будував антоновські літаки, а серед них і знаменитий рекордсмен Ан-124. Юрій Григорович скрушно визнає: міністерство війни злидарює, інших замовників катма, і виготовлений у кількості 18 штук «Руслан» знято з виробництва. Нині велетні не у пошані, погода сприяє малим транспортним літакам. Хоч як дивно, але Роїк розповідає про них, як про дітей, тільки великих та безпорадних. Він каже так: «Руслан» потрапив під конверсію, саме потрапив, як потрапляють під каток чи під потяг. І сперечатись з ним — блюзнірська і даремна справа.

Свято скінчилося. Проте земним патріархам ніколи бідкатися та довго вдивлятися у небо — минулого тижня на Московському авіасалоні «викотили на доведення» дослідний екземпляр Ту-334, створений у кооперації з ОКБ імені Туполева. У муках, на чистому ентузіазмі та мізерному фінансовому пайку в АНТК народжується Ан-70 — у цивільному та військовому варіантах. Отже, 75 — це не пенсійний вік! Їй-право, саме час літати!

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

ОСІННІЙ АКОРД ЛАЗАРЕНКА

і його дніпропетровської команди

От і все: було степове село — і не стало. Лише глиняні, порослі чортополохом горбки від колишніх хат, котрі скидаються на недоглянуті могили-гробки. Та старі конаючі вишні і яблуні, які стоять по коліна в лопухах і будяках. Тут жили люди. Працювали, порали довколишні землі, приводили на світ дітей і щоосені справляли весілля.

1. Не стало села...

У рішенні сесії обласної Ради записано стисло: «Зняти з обліку село Луначарське Покровського району як таке, що припинило своє існування у зв'язку з переїздом жителів до інших населених пунктів».

А я слухаю розповідь голови Орлівської сільради Марії Людної на околиці вимерлого села про те, як переселяли на центральну садибу Олексія Охвата — останнього мешканця Луначарського. А він стояв на своєму: тут звикував, відробив, віджив своє — тут і помиратиму.

Охват народився того літа, коли навпровесні його батьки разом з кількома іншими молодими родинами з Покровського та Великомихайлівки отримали від революції жадану землю. Вибралися за Мечетнянську балку, ген ближче до річки Вовчої, та й забудували власний хутір, який незабаром район і назвав чомусь Луначарським.

— Тільки тоді, коли характерник Охват помер, ми і змогли нарешті ліквідувати це село, — пояснює Марія Іллівна.

Її слова ранять, мов кулі. Добре пам'ятаю Олексія Охвата — травника, котрий готував ліки для всієї округи. Чи передав комусь свої секрети? Ні, на жаль. Не знайшлося кому, бо ще тридцять літ тому Луначарське потрапило в «чорний» список неперспективних — відтоді вилітали з цього гнізда діти та внуки і не поверталися до рідних осель.

Дивлюся у степ з клином давно покинутої землі. Марія Людна, перехопивши мій погляд, пояснює: нарізали тут фермерам, то вони зарепетували, що сільрада умисне нав'язує їм неугіддя. Дякувати Богові, що в іншому зниклому селі району, Біляєвці, відразу три водоймища і гробки з похилими хрестами. Там Петро Коломоєць став на старість фермером і заохотив до справи обох своїх синів. Луначарському на коломойців не поталанило.

І усвідомлюєш, що, крім голодомору й війни, українське село потерпало й від міфів про неперспективність. І це вже за нашої пам'яті, з нашою участю, від чого не може не краяти серце чи то від відчуття провини, чи то від запізнілого каяття. Ось і я надибав якось на свою публікацію в районці, що стосувалася генеральної забудови місцевих сіл: «Нині в нашому районі налічується 84 населених пункти. Багато з них зовсім дрібні, в кілька десятків дворів, без клубів, шкіл і магазинів. Тому й зрозуміло, що перспективними визнано лише 36 сіл...»

Чим це скінчилося, бачу тепер на власні очі. Сором. Пізніше, коли поцікавився статистикою по області, мені сказали, що давно збилися з ліку, скільки сіл і хуторів припинили своє існування — щонайменше кількасот. Тим часом, Малі Лозки у П'ятихатському районі, приміром, значилися на картах битви війська Богдана Хмельницького під Жовтими Водами. А Українське в Томаківському районі? Його називали то Українським, то Шевченками і таки ліквідували Українським — хіба ця «випадковість» ні про що не промовляє і ні від чого не застерігає?

Во чи замислювався хтось, що втрачають конкретні люди і весь наш народ, земля і держава, коли зникає бодай одне село? Замислився колишній мешканець Українського Григорій Зимненко і надіслав мені листа:

«Очі вмиваються слізьми, коли наближаєшся до мальовничої Гусенкової балки, яка простелила свої криві шляхи від самісінької Хортиці до Томаківської січі. На схилах, де лоно балки називали золотим дном, ще й дотепер навесні цвітуть вишні. Поруйновані хати давно вигорнули бульдозери. Деінде, правда, стримлять зруби замулених колодязів, бо ж смачнішої води на багато кілометрів звідси не знайти, а колишні сіножаті затопили очеретяні хащі.

Чи повірить незабаром хтось, що тут стояло село більш як на сто дворів? І що для кожного було по гектару городу, а буйні довколишні луки з озером та невеличкою річкою Течійкою давали можливість господарям утримувати по кілька корів, свиней, сотні курей, качок, гусей. Щонеділі вервечки — спочатку запряжених кіньми возів, пізніше мотоциклів і авто — везли у Марганець, Нікополь, Запоріжжя городину та живність зі щедрих селянських садиб.

У селі були власна школа, дитячий садок, фельдшерсько-акушерський пункт, бібліотека. Були млин, олійниця, кузня. Ще колгосп ім. Шевченка, який «списали» раніше від села, приєднавши його до «Комінтерну», побудував три свиноферми, корівник, пташник, коненферму. А які бідові й талановиті хлібороби жили в селі!

А тепер лише раз на рік, після паски-Великодня поминальної неділі з'їжджаються до кладовища люди — сини і дочки, внуки і правнуки тих, хто жив колись тут селом. З'їжджаються пом'янути предків, а насправді — село».

2. Відродження

А тепер повернімося на два роки назад, коли в Синельниківському районі на Дніпропетровщині відбулася обласна конференція з відродження та соціального розвитку трудонедостатніх сіл. Зосередивши можливості і зусилля всіх без винятку структур, збудували до цієї події тоді майже чотири сотні житлових будинків, двісті з гаком кілометрів доріг, понад сто газопроводів і не менше водогонів, десятки шкіл та дитячих садків, лікарень і поліклінік, магазинів і торговельних комплексів, клубів, парків і зон відпочинку.

(Закінчення на 7-й стор.).

Новобудови Юр'ївського району.
Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

ДНІПРО — одне з найбільших багатств, подарованих Україні Всевишнім. Як і врожайні чорноземи, щедрі поклади вугілля і залізної руди, привабливі морські узбережжя. Головна водна артерія нашої країни — то не тільки окраса землі української, стократ оспівана в народних піснях і баладах, то і великий трудівник, який тримає на своїх хвилях баржі і круїзні теплоходи, який напуває своєю водою спраглі від південного сонця поля, який, зрештою, безперервно крутить турбіни могутніх електростанцій. Адже могутні греблі вже за радянських часів у кількох місцях перетнули стрімку-невпокорену течію Дніпра-Славутича — і з'явилися величезні рукотворні моря. Все це чинилося з добрих намірів: зробити річку судноплавною, нагромадити великі запаси води для поливу полів (до речі, північні райони Криму сьогодні практично не можуть обійтися без дніпровської води), дати промисловим центрам як питну воду, так і для технічних потреб, зарибнити ці водойми, зрештою, виробити побільше електроенергії.

Куди течеш, Дніпро?

«Каховське море — синь неозора», — ще донедавна з непідробленою гордістю співали ми. А та «синь неозора» заростала (і заростає!) водоростями, гниє, поступово перетворюється у болото, яке кишить комарами. А скільки заливних лугів, справжнього чорнозему пропало, пішло під воду. Справді-бо: хотіли зробити якнайліпше, а вийшло — як завжди.

Чого тепер тільки не потрапляє в Дніпро! Ото, як летиш літаком над могутнім річищем його, то виразно видно: біля промислових центрів вода якась аж оранжево-червона — стільки в ній гидоти різної плаває. А додайте сюди ще й чорнобильське лихо з його радіоактивними викидами, які також з дощовими потоками потрапили в річку.

Так, сивий Дніпро сьогодні хворий і сподівається на нашу підтримку. І мусимо допомогти річці, а отже — і самі собі. Бо немає другої Вкраїни, немає другого Дніпра.

«Куди течеш, Дніпро?» — така нова рубрика, яку започатковує сьогодні наша газета. То є ще одна спроба привернути увагу державних установ і всієї громадськості до проблем нашої головної ріки, поставити правильний діагноз її нинішніх «хвороб» і, звісно, порадитися, як її вилікувати, як повернути колишню козацьку силу і славу. Отож запрошуємо до розмови наших науковців, депутатів, представників виконавчих органів, журналістів — усіх, кому болить доля Дніпра.

Чекаємо ваших листів!

В. К.

Віталій ГАЙЧУРСЬКИЙ, *журналіст.*

ЧУДОВИЙ СЛАВУТИЧ У ТИХУ ПОГОДУ...

РІКИ — як люди. Здається, що все вже знаєш про свого доброго приятеля, але стається щось надзвичайне, і друг твій відкривається зовсім не відомими досі рисами. Отак і древній наш Славутич. Мені пощастило проплисти ним від Києва до Чорного моря. А зовсім недавно побував майже біля його витоків. Майже, бо зі Смоленська до села Аксьоніно Сичовського району ми не дісталися лише тому, що в Росії, як і в Україні, проблеми з бензином.

Але коли я знайомився з тим, як «живе» Дніпро в сусідній державі, мені згадався Микола Гоголь, його знаменитий уривок з повісті «Страшна помста»: «Чудовий Дніпро у тиху погоду, коли вільно і плавно мчить крізь ліси й гори повні води свої...» Лісів на шляху Дніпра багато, а от гір... А може, Микола Гоголь дивився на старого Славутича, а бачив українську історію? І справді-бо, хто пізнав її до кінця? Хто відкрив її найзагадковіші сторінки? Якщо дивитися на нашу ріку очима Гоголя, то стане проста і ясна ота малозрозуміла багатьом фраза: «Мало який птах долетить до середини Дніпра. Розкішний! немає рівної йому ріки на світі».

Сьогодні турбота про Дніпро стала чи не першочерговою проблемою, щоправда, досі по-справжньому не усвідомленою нашим суспільством. Ось де могли б згодитися зусилля лідерів трьох незалежних держав, територією яких несе свої води ця велика ріка.

Енциклопедична довідка. *Дніпро — третя за довжиною і площею басейну річка Європи (після Волги та Дунаю). Її басейн займає 65 відсотків площі України. Загальна довжина — 2201 кілометр, в Україні — 1205. Найбільші притоки: Березина, Прип'ять, Тетерів, Рось, Інгулець, Сож, Десна, Сула, Псел, Ворскла, Самара. Дніпро був судноплавний від гирла на 1075 кілометрів (до російського міста Дорогобуж). Системою каналів з'єднаний із Західною Двіною, Німаном, Бугом, Віслою.*

* * *

— Ми вважаємо, що передаємо Дніпро Білорусі в задовільному стані з точки зору сучасних екологічних вимог, — каже повноважний представник Президента Російської Федерації у Смоленській області Олександр Маноїм. — Звичайно, як і всюди, є проблеми і в нас. Адже сьогодні людей більше тривожить спад виробництва та інші кризові явища в нашому житті, тож про активну природоохоронну діяльність говорити не має сенсу. Але певна робота ведеться, Смоленщина, як і вся Російська Федерація, працює над втіленням у життя плану переходу на модель стійкого розвитку, тобто ми дбаємо про розв'язання екологічних проблем не лише на національному рівні, а й міжнародному. Тим більше тепер, в умовах існування незалежних держав. Працювати є над чим. Наприклад, лише в Смоленську діють такі значні підприємства, як автоагрегатний, авіаційний, радіодеталей та інші заводи. Додамо до них льонокомбінат, поліграфкомбінат та невеликі за масштабами виробництва. Всі вони тією чи іншою мірою забруднюють Дніпро, але спеціалісти вважають, що всі великі і малі річки Смоленщини ще не втратили здатність до самоочищення. Слава Богу, з водними ресурсами у нас добре, адже наш край — це край озер. Навіть Москва «п'є» воду зі смоленської землі.

Історична довідка. *Людина почала використовувати Дніпро з давніх-давен. У світі відомий торгівельний шлях «з варяг у греки». Але якщо раніше велика ріка слугувала як транспортна артерія та годувала слов'ян рибою, то в XX столітті було вирішено експлуатувати її на повну потужність. І це зрозуміло, адже до влади в країнах, розташованих на берегах Славутича, прийшли ті, хто жив згідно з гаслом «не будемо чекати милостей від природи. Взяти їх власними руками — наше завдання!»*

За радянських часів на Дніпрі постали гідроелектростанції, що у свою чергу вирівняло русло річки, й вона покоротшала на сотні кілометрів. Ось чому в різних довідках подано різні дані про довжину Дніпра (то 2285, то 2201, то 2173 кілометри...). Гідроелектростанції — наслідок цивілізації, явища закономірні. Скільки їх у світі? Справа зовсім в іншому. Захопившись так званим ленінським планом ГОЕЛРО, «нові господарі життя» перегатили Дніпро в понад 10 місцях! Усім відомі рукотворні лжеморя: Каховське, Київське... Будували ГЕС і у верхів'ях річки, але час зупинив їх. Наприклад, та сама Смоленська ГЕС, першу чергу якої ввели в експлуатацію 28 серпня 1933 року, у першу половину 80-х років, поєднавшись із місцевою ТЕЦ, перетворилася на ... котельну для теплопостачання, тобто опалення Смоленська.

Але будівництвом ГЕС (певна частина яких і справді продуктивно працює, сприяючи індустріальному розвитку краю) більшовики не задовольнилися. На XXII з'їзді КПРС Микита Хрущов оголосив «грандіозний план» створення єдиного глибоководного шляху в Європейській частині СРСР, метою якого було прокласти дорогу від Балтики до Середземномор'я! Не хотілося декому плавати через Гібралтар, а Балтика — Німан — Щари-канал — Ясельда — Прип'ять — Дніпро — Чорне море. А після цього забажалося освоїти шляхи: Балтика — Вісла (територія Польщі) — Західний Буг — Дніпробузький канал — Піна — Дніпро — Чорне море. А далі планували створити Дніпровсько-Окську водяну артерію, щоб з Дніпра плавати до Москви і навіть у Біле море, тобто в Північний Льодовитий океан. Київ відповідно мав стати портом п'яти морів!

* * *

Греки називали Дніпро Борисфеном — «той, що тече з півночі», давні українці нарекли Славутичем — «сином слави». Вирвавшись з обіймів пагорбів Валдайської височини, Дніпро стрімко набирає швидкість у своєму бажанні розлитися повноводною рікою на степових просторах. Майже до кінця XIX століття річка відігравала важливу роль як транспортна артерія. Нині у верхів'ях Дніпра припинено сплав лісу, зупинено судноплавство. У старій частині Смоленська Дніпро має ширину 50—70 метрів. На території області діють пункти спостереження в 7 створах ріки. У водах Дніпра постійно вище від припустимих норм містяться нафтопродукти, нітритний та амонійний азот, феноли, легко окислювальні органічні речовини, пестициди. Якщо в 50-ті роки максимальна кількість їх не перевищувала 400 мг/л, то в 90-ті — 1000 мг/л. Треба враховувати й те, що грунти на території Смоленська забруднюються солями важких металів (ртуттю, сурмою, свинцем, цинком тощо).

Отже, сумніватися у сказаному представником Президента РФ у Смоленській області О. Маноїмом не випадає — проблеми є, і смоляни намагаються розв'язати їх. Тільки останніми роками укладено з сусідами спільні угоди із забезпечення екологічної безпеки в басейнах рік Західна Двіна, Угра, Десна. 73 гектари угідь біля витоки Дніпра засаджено лісом, контролюється дотримання водоохоронних смуг.

* * *

І справді, чудовий Дніпро в тиху погоду, коли в добросусідстві живуть його господарі — український, білоруський та російський народи. Ще за часів Русі Київської у збірнику норм права Ярослава Мудрого «Руська правда» було встановлено відповідальність за шкоду, завдану природі. На жаль, ми рідко звертаємося до досвіду минулого, особливо в екологічних питаннях. І тому, вважаю, не зайве нагадати, що саме на берегах Дніпра народилася перша в Україні та Росії громадська природоохоронна організація. 21 травня 1910 року вчитель природознавства П. Бузук в селі Верхня Хортиця поблизу Запоріжжя створив «Хортицьке товариство охоронців природи». Ентузіасти закликали «розумно користуватися щедрістю природи».

У номер

● *Харків*

Замовлення Міноборони є. Залишилася «дрібничка» — гроші

Для того, щоб розпочати виробництво нового українського танка Т-84, потрібно близько 3 трлн. крб., повідомив в інтерв'ю кореспондентові агентства «Інтерфакс-Україна» заступник головного інженера підприємства Валентин Соболь.

Ця сума (близько 19 млн. доларів США), за його словами, потрібна для виготовлення нових техвузлів і закупівлі обладнання для пуску виробництва.

Раніше Прем'єр-міністр України Євген Марчук під час візиту до Харкова повідомив, що постановою Кабінету міністрів України ВО імені Малишева надано 1 трлн. крб. на виробництво «спецпродукції» для переоснащення українського війська.

В.Соболь повідомив, що замовлення від Міноборони підприємство вже одержало. Водночас він висловив сумнів щодо здатності держави надати всі потрібні кошти. «На те, щоб запустити конвеєр, у найкращому разі знадобиться не менш як рік», — вважає заступник головного інженера.

● *Горлівка*

Щось не зв'язалося на «Узловській»

Внаслідок пожежі завалилася рядова галерея транспортування вугілля на центральній збагачувальній фабриці «Узловська» виробничого об'єднання «Донецьквугіллязбагачення» в Горлівці. Жертв немає.

Як передає кореспондент «Інтерфакса-України», нині галерея цілком зруйнована, внаслідок чого ЦЗФ в Горлівці припинила свою роботу. За даними фахівців, її продуктивність становила 2.500 тонн вугілля на добу.

Причини пожежі з'ясовують. Найближчим часом експерти дадуть оцінку збиткам, що їх зазнала фабрика внаслідок пожежі.

● *Київ*

Перше свято православного мистецтва

11 вересня в Києві відбудеться відкриття I Всеукраїнського свята православного мистецтва, засновниками якого стали Українська православна церква — Київський патріархат, центр «Український дім» і Федерація профспілок України.

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», святкові заходи триватимуть з 11 по 24 вересня. Їх планують провести в Софійському історико-архітектурному заповіднику, Володимирському кафедральному соборі, а також в Українському домі.

Програма свята передбачає проведення музичних і хорових конкурсів, виставок сучасної православної ікони.

Не знаєшся на грибах — не збирай жодних

Перші дні вересня принесли в Україну довгоочікувані дощі, але для багатьох громадян, особливо мешканців Житомирської, Чернігівської та Сумської областей, вони виявилися сумними.

Як повідомляє прес-центр МОЗ України, після збирання грибів зареєстровано чимало випадків отруєння. Загалом з початку року до шпиталів майже усіх областей України потрапило 330 громадян. Сорок з них, у тому числі 13 дітей, померли.

Служба Головного державного санітарного лікаря України попереджає необачних громадян, що прогулянка лісом може обернутися для декотрих блуканням «мінним полем», і нагадує, що всі їстівні гриби перед смаженням підлягають кип'ятінню протягом 10—15 хвилин.

Проблема тижня

Сергій ВЛАД, *журналіст*

Влада й арифметика

...А лічити пора точніше

(Початок на 1-й стор.).

... І загалом ніяк не полишає думка, що уряд, як недбалий учень, розв'язував задачу з хитринкою. Як відомо, відповідь задачі про фінансову стабілізацію в Україні було викладено не тільки в меморандумі Міжнародному валютному фондові, а й у постанові Верховної Ради — треба було досягти дефіциту держбюджету не більш як 6 відсотків від обсягу валового внутрішнього продукту. **Очевидно, тому КМ пішов шляхом найменшого опору, з допомогою арифметичних вправ підігнав рішення задачі під бажаний результат.**

На користь цього висновку свідчить багато що. Наприклад, як могло статися, що за дефіциту консолідованого бюджету у 15 відсотків експерти парламенту і уряду сходилися на тому, що максимальна питома вага податкових вилучень до бюджету становитиме 59 відсотків, а за дефіциту в 6 відсотків — 45—47?! Або як розуміти від'ємне сальдо зовнішньоторгового балансу в 2,2 мільярда доларів США? Невже ми знову повертаємося до неплатежів за російський і туркменистанський газ і нафту або знову розраховуємо на міжнародний кредит у такому обсязі?! Не думаю.

Як на мене, нас переслідує давня хвороба лукавого школяра: зазирнути у відповідь і підігнати під неї розв'язання задачі. Тим більше, що, судячи з доповіді віце-прем'єр-міністра з економіки Романа Шпека, загальних ринкових передумов ми дотрималися: є й видимість структурної перебудови виробництва, й прискорена приватизація, й прагнення інтегруватися до світової економіки на засадах вільної торгівлі... Але кожний з цих кроків наражається на текстові суперечності. В одному місці програми говоримо про фінансову стабілізацію, а в другому виходить, що 2/3 дефіциту бюджету покриватиметься за рахунок емісійних кредитів НБУ, а курс української валюти до американського долара прогнозуємо до кінця цього року у 330 тисяч карбованців. До речі, про грошову реформу не згадуємо зовсім. В одному місці — обстоюємо режим вільної торгівлі (до речі, того самого дня з цією пропозицією Україна виступила в Москві на нараді держав — учасниць СНД), а в другому — обіцяємо тарифне і нетарифне регулювання імпорту. Втім, це й багато чого іншого можна пояснити тим, що держава має намір контролювати найближчим часом усе — від цін до комерційних кредитів нерезидентів. Однак, регулювання цін на матеріально-технічні ресурси АПК ми вже проходили, і це залишило село без цих ресурсів. А ліцензування комерційних кредитів цілком може поставити хрест на такому кредитуванні. Чи не тому, врешті-решт, так завищено обсяг ВВП, що йому не відповідає жоден макроекономічний показник?!

Верховна Рада може прийняти чи відхилити урядовий проект виходу з кризи. Але, на думку, скажімо, народного депутата Сергія Терьохіна, добре було б цю програму прийняти, надавши уряду змогу її доопрацювати, бо раціональне зерно в ній все ж таки є. Хоча, звісно, у декого проект програми викликає й більш різкі почуття. Народний депутат Валентин Ландик, скажімо, заявив, що коли нічого нового нинішній уряд запропонувати не може, партія Праці готова запропонувати свою програму виходу з кризи. І, зрозуміло, сформувати свій уряд. Невже знову «є така партія»?

Прогноз тижня на рік уперед

Леонід БРОВЧЕНКО, «Голос України»

Трасти, довірчі товариства... На черзі — армія операторів лотерей

СКАНДАЛ, який спалахнув довкола трастів і довірчих компаній, напевне, ще не досяг свого апогею. Але сьогодні вже можна прогнозувати ще один. Не менш гучний і масштабний. Ідеться про лотереї. Точніше, про законодавче поле, яке регулює цю сферу. Отже, якщо терміново не повернутися обличчям до цієї проблеми, то через рік-два на громадян нашої держави чекають нові потрясіння.

Сьогодні єдиним документом, який регулює цю сферу діяльності, є постанова Ради Міністрів Української РСР № 386 від 21 грудня 1990 року «Про порядок проведення грошових, речових і грошово-речових лотерей в Українській РСР». Цей документ дає можливість проводити лотерею всім, кому не лінь. Від кооперативів, різних громадських об'єднань до великих державних організацій. Раніше, за часів СРСР, як пам'ятаємо, держава була монополістом у проведенні лотерей.

У принципі, автори постанови виходили з добрих намірів. Планувалося за рахунок проведення регіональних лотерей поповнювати місцеві бюджети. Але такий підхід скоріш за все можна назвати емоційним. Складається враження, що автори документа не були спеціалістами з розповсюдження білетів лотерей. Тому що на практиці результат виявився зовсім інший.

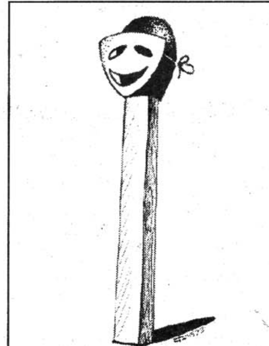
Закони економіки стверджують, що дрібносерійне виробництво завжди затратне, менш прибуткове, аніж великосерійне. Окрім Африки, Австралії, Антарктиди, це, мабуть, справедливо і на території України. Чим більше людей охоплено лотереєю, тим вона ефективніша. Цього не було враховано.

Далі. Раніше в СРСР і нині у країнах Заходу з ринковою економікою цим ігровим бізнесом займаються організації, яким заборонено інші форми підприємницької діяльності. Лотерея, так лотерея. А у нас таких обмежень немає, **і той, хто торгує бананами чи оселедцями, може спокійнісінько проводити свою лотерею. Можливо, навіть з благородною метою.** Скажімо, щоб частину прибутку направити у будинки для інвалідів. Але треба бути великим дурнем, щоб за існуючого законодавства не знайти спосіб занижувати прибуток, істотно збільшуючи затрати.

Приміром, орендувати «мерседес», щоб раз на місяць розвозити білети лотереї розповсюджувачам, а іншими днями розвозити керівництво фірми після вечері в ресторані. Чи включати у затрати утримання п'ятиповерхового офісу в центрі міста, де є ще з десяток фірм, які не несуть затрат з лотереї та для яких існує пільгове оподаткування. Перелік цей можна продовжувати та й продовжувати... Творчість у вітчизняному бізнесі безмежна.

Врешті-решт, у нас відсутній жорсткий контроль за дотриманням умов проведення лотереї і кримінальна відповідальність за це. Приміром, я бачив безпрограшну лотерею приватної фірми тиражем 200 тисяч штук. Там розігрувалися навіть квартири у США. Але якщо тим, хто виграв ручку, приз, за умовами лотереї, вручали вже у 1995 році, то квартири у США — у 2010. Смішно? Скоріше навпаки. Це елементарний перерозподіл коштів. З одних кишень в інші. І жодної відповідальності.

Що робити? Ідучи до ринку, запровадити у цій сфері жорсткий монополізм. Століттями люди билися над механізмом контролю лотереї і нічого кращого не придумали, як обмежити кількість операторів лотереї. Тобто тих організацій, які провадять лотерею. Вони можуть бути як державні, так і приватні. Головне, щоб їх було мало, а не кілька сотень, як нині у нас. У Франції право на проведення лотерей належить одній державній установі. У Німеччині кожна земля має одного оператора лотереї. Він може проводити кілька лотерей. По одному оператору є у кожному штаті США. А на всю Англію лише дві фірми (приватні) займаються проведенням лотерей. І тільки лотереї.

Звичайно, терміново потрібен закон. Не випадково у всіх цивілізованих країнах ця сфера діяльності регламентована законом. Або ж відповідним Указом Президента. Треба терміново зупинити цю сваволю. Інакше пожнемо те, що пожинаємо з трастами.

Передчуття тижня

Сергій НАГОРНЮК, *журналіст*

Ударили по контрабандистах. Зметемо усіх?

ЩЕ ОДИН регламентуючий документ, а йдеться про Указ Президента щодо марок акцизного збору на алкогольні і тютюнові вироби, з'явився також з добрих намірів. Суть його зводиться до того, щоб поставити заслін на шляху контрабанди імпортними цигарками та алкоголем. Адже не таїна, що левову частку саме цих імпортних виробів завозять до нас без врахування інтересів держави. Тобто без відповідних відрахувань до бюджету.

Солідні фірми, які працюють в Україні легально і справно сплачують всі податки, схвально зустріли цей законодавчий акт. І разом з тим вони хвилюються, адже за указом у надрах Кабміну розроблюють відповідний механізм його реалізації.

Ось тут і можуть трапитися несподіванки. Приміром, фахівці-практики з СП «Дункан-Київ» вважають, що 60 днів, відведених згідно з проектом постанови з моменту випуску марки до заборони продажу товару без марки, мало. Нині товари, скажімо, до київської митниці доставляють з усього світу, тому реальним часом для проведення операцій є 90 днів. А що робити з марками, які викуплені, проте в оптовика не знайшлося грошей, щоб викупити сам товар?

Практики виступають за фіксований сумарний акцизний податок. У теоретиків і розробників постанови може бути інша думка. Які ж аргументи практиків? Насамперед, у такий спосіб так легко рахувати і відсікати маніпулювання з вартістю. Далі, фіксована ставка не впливатиме на ціну, тож на вітчизняний ринок підуть товари вищої якості. І нарешті, нішу, яка вивільниться від товарів середнього класу якості, заповнять вітчизняні товаровиробники. Отже, буде підтримано вітчизняне товаровиробництво.

Одне слово, завжди треба пам'ятати прислів'я: «Сім разів виміряй — раз відріж».

Заява тижня

Хто розрадить Раду?

НАЦІОНАЛЬНА рада України з питань телебачення і радіомовлення звертає увагу перших осіб держави та громадськості на появу відвертого та прихованого тиску на її діяльність, на зростання політичних інсинуацій навколо її рішень, посилення свідомої та підсвідомої протидії в організації належної роботи апарату.

Лише через три місяці після обрання персонального складу Ради було вирішено питання про структуру та чисельність її апарату. Впродовж шести місяців не затверджувалися розміри грошових зборів за отримання ліцензії на право користування каналами мовлення. Майже два місяці тривала процедура відкриття спеціального рахунка в банку для надходження платежів за ліцензії. До цього часу Кабінет міністрів не прийняв постанови про забезпечення діяльності Національної ради.

З урахуванням цих та інших обставин державна установа, на яку покладено відповідальні завдання з реалізації Закону України «Про телебачення і радіомовлення», змушена працювати фактично на громадських засадах.

Сьогодні немає жодних підстав для звинувачень Ради у бездіяльності. Навіть за відсутності належних умов Національна рада виконала значний обсяг роботи.

Про свою діяльність Рада інформувала Президента України і його адміністрацію, Голову Верховної Ради України та її Президію, членів уряду. Серйозну увагу до нашої діяльності виявляє чимало народних депутатів, керівники багатьох обласних державних адміністрацій, ряду міністерств та відомств.

Разом з тим дедалі частішими стають факти грубого втручання в діяльність Національної ради з боку окремих народних депутатів, спроби неприхованого тиску високих посадових осіб на прийняття її рішень.

За всієї поваги до чинного Закону та схвальної його оцінки юридичною громадськістю він не міг увібрати в себе сьогоднішню реальність ситуації в телерадіомовному просторі України і безпосередню практику взаємодії державних органів з суб'єктами телерадіомовної діяльності. Всього цього два роки тому просто не було. Тож треба дати можливість Національній раді напрацювати певний досвід, аби згодом вийти на сесію Верховної Ради України з аргументованими пропозиціями щодо конструктивних змін і доповнень до чинних законів.

Ми не стверджуємо, що зробили абсолютно все, що від нас залежало, але не можемо погодитися і з тим, що поза нашою увагою лишилася перекомутація телеканалів 1 серпня ц.р. і що з нашої вини створилися конфліктні ситуації в Києві та Одесі. Йде звичайний процес перерозподілу каналів і частот, творча конкуренція за право вести мовлення.

Ми сподіваємося на дійову підтримку всіх гілок влади, на розуміння наших дій політичними партіями, на об'єктивне ставлення до наших рішень телерадіомовних організацій та широких кіл громадськості.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

Про кого говорять

НАЙВПЛИВОВІШИЙ ПОЛІТИК КРИМУ

За результатами опитування, проведеного кримською філією Українського незалежного центру політичних досліджень, такою людиною за перше півріччя визнано Анатолія Франчука. Було опитано 65 кримських журналістів та акредитованих на півострові кореспондентів всеукраїнських та зарубіжних засобів масової інформації. Із 59 політиків, управлінців та громадських діячів треба було обрати 5 найвпливовіших у Криму осіб. Прізвище Франчука назвали 50 респондентів. За прем'єром до «п'ятірки» ввійшли: заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров, лідер Партії економічного відродження Криму Володимир Шевйов, голова Меджлісу Мустафа Джемілєв та лідер Компартії Криму Леонід Грач.

Концепція тижня

Сергій ВУСАТИЙ, *журналіст*

«ВЕЛИКА СІМКА» БУДЕ ЗАДОВОЛЕНА

ВЕЛЬМИ строкаті надії на будівництво парогазової станції поблизу Славутича замість скорочення потужностей Чорнобильської АЕС не справдилися під час зустрічі держав «Великої сімки» в Галіфаксі.

Цього й слід було чекати. По-перше, зарубіжних експертів відлякувала неабияка вартість проекту — близько 3,5 мільярда доларів США. По-друге, його реалізація прив'язувала Україну мертвим вузлом до російського газу щонайменше, на найближче десятиліття. А отже, до подальшого кредитування з боку Заходу. Не могла не насторожувати і жвава зацікавленість різних українських відомств реалізацією цього проекту, який обіцяв західноєвропейську фінансову підтримку. Втім, це те, що лежало, як то кажуть, на поверхні.

Минулого тижня науково-технічна спілка енергетиків України проаналізувала цілу низку альтернативних проектів ядерно-енергетичної Концепції з компенсації потужностей ЧАЕС і вивернула, що називається, підкладку цієї проблеми. Науковці й енергетики дійшли нарешті висновку, що довгочасним інтересам України відповідає не будівництво нових парогазових або вугільних електростанцій у районі Славутича, а широкомасштабна реконструкція і модернізація нині діючих на вугіллі й газі теплоелектростанцій. Незважаючи на їхній похилий вік, вони й сьогодні становлять 67 відсотків усіх потужностей енергосистеми. Під час запропонованої реконструкції, яка триватиме щонайменше 10 років, буде витрачено близько 5 мільярдів доларів, проте початкова сума майже вдвічі менша за ту, яка потрібна була для втілення в життя парогазової «хмари у штанях». Схоже, нова концепція задовольнить не лише експертів держав «великої сімки», а й членів робочої комісії при Кабінеті міністрів України, яку очолив наприкінці серпня голова Держкоматому Михайло Уманець. Принаймні вона першою найближчим часом чи то схвалить, чи то відхилить Концепцію з компенсації потужностей Чорнобильської АЕС. А її, за словами Президента України, закриють до кінця 2000-го року.

Приклад тижня

Юрій Єхануров розраховує на Ощадбанк

До більш як вісімнадцяти мільйонів громадян, що вже одержали свої приватизаційні документи, додалися ще двоє: головний приватизатор України, голова Фонду держмайна Юрій Єхануров та його 20-річний син Дмитро, які днями у 136-му відділенні Ощадбанку Києва одержали свої приватизаційні майнові сертифікати.

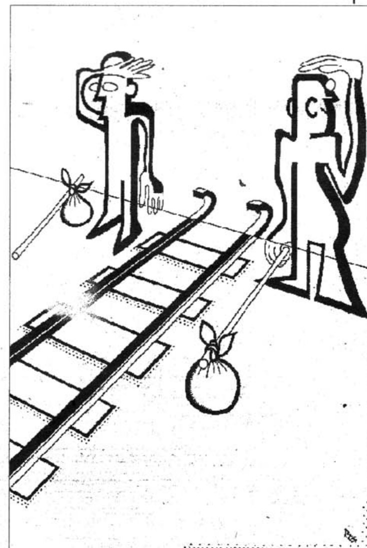
На думку голови Фонду держмайна, процес приватизації в Україні просувається досить повільно. Зокрема, не всі підприємства викуповують на сертифікатних аукціонах. Виправити ситуацію має те, що Фонд держмайна вже уклав відповідну угоду з Ощадбанком, на базі відділень якого найближчим часом буде створено близько 15 тисяч пунктів прийому приватизаційних сертифікатів.

Сергій РОЖКОВ, *незалежний експерт*

Аналіз тижня

Метаморфози бюджету-95: далі буде

ЗАКОН України «Про Державний бюджет України на 1995 рік» було прийнято 6 квітня 1995 року. Доходи бюджету затверджено в сумі 1314,64 трлн. крб., а витрати — в сумі 1646,06 трлн. крб., звідки випливає, що розмір дефіциту бюджету дорівнював 331,42 трлн. крб, або 25 % від суми планованих доходів.

Відповідно до передбаченої на 1995 рік процедури щоквартального перезатвердження Державного бюджету, законом України від 13 липня 1995 року до закону про бюджет на 1995 рік було внесено зміни і доповнення. Згідно з пунктами 2—5 липневого закону витрати бюджету зросли на 214,32 трлн. крб. («плюс» 240,62 трлн. крб., «мінус» 26,3 трлн. крб.) і становили 1860, 38 трлн. крб.; доходи бюджету збільшилися на 188,06 трлн. крб. («плюс» 214,36 трлн. крб., «мінус» 26,3 трлн. крб.) і досягли 1502,7 трлн. крб.

Отримана таким чином сума бюджетних витрат (1860 трлн. крб.) збігається з відповідною сумою, затвердженою в пункті 11 закону від 13 липня, а сума 1502,7 трлн. крб. виявляється на 16,4 трлн. крб. більша за затверджену (в п.1) суму доходів: 1486,31 трлн. крб., тобто законом від 13 липня затверджено по суті дві цифри для доходів і дефіциту бюджету — «постатейно» і «в цілому».

16 трильйонів — то, звісно, «не гроші», а дві цифри для бюджетних доходів — то не куріоз, а скоріше — «прогрес», бо закон України від 2 грудня 1994 року про зміни та доповнення до бюджету на 1994 рік мав дві цифри не лише для доходів, а й для витрат! Усе це можуть полічити і передплатники газети «Голос України», де друкують ці закони, а отже, й прилучитися до дивовижного світу державної арифметики!

Якщо відійти від «неоднозначностей» перезатвердженого бюджету, то можна сказати, що липневі зміни і доповнення до бюджету-95 істотно не вплинули на його структуру. Заслуговує на увагу тільки різке збільшення (в 2,6 раза) частки державних капітальних вкладів у загальних витратах бюджету (з 1,7 до 4,4 %). Можна припустити, що в середині року взято курс на індустріалізацію країни.

Щоб наочніше подати динаміку показників бюджету, а отже, й змін в економіці, треба порівняти бюджети на 1994 і 1995 роки. Так, наприклад, частка запланованих витрат на обслуговування зовнішнього боргу в загальних бюджетних витратах становила в 1994 році 1,5 %, а в 1995 році сягнула вже 16,6 %! З бюджету на 1995 рік випливає, що плановані витрати на обслуговування зовнішнього боргу перевищують передбачувані витрати на «народне господарство» (13 %) і сумарні витрати на «соціальний захист населення» (4%), соціально-культурну сферу (8,8%) і науку (1,9%).

У статтях доходів бюджету-95 варто відзначити «надходження відрахувань від перевищення поточних доходів над витратами Національного банку» (ця стаття бюджету з'явилася в 1994 р.). Частка доходів бюджету на 1995 рік від комерційної діяльності «банку банків» (4,6 % від загальних доходів) наближається до частки запланованих надходжень від податку на прибуток підприємств (5%). При цьому частка НБУ в загальних доходах бюджету збільшилася в 1995 році порівняно з 1994-м у 66 разів, а в абсолютних цифрах — в 276 разів!

Як бачимо, бюджет-95 свідчить про те, що внесок до державних доходів від діяльності Національного банку порівнявся з внеском національної економіки, а сама економіка України наприкінці 1994 року перейшла у «режим обслуговування зовнішнього боргу».

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Соціальний зріз

Андрій КОВАЛЕНКО, журналіст

«Інваліди бігають на наших протезах», —

стверджує директор Центру соціальної реабілітації Спілки ветеранів Афганістану Олександр Морозов

За даними Міністерства соціального захисту України, близько 120 тисяч інвалідів потребують сьогодні протезування. Однак більшість заводів, які виготовляють протези, паралізовані через нестачу сучасного обладнання, сировини тощо. По суті інваліди опинилися за межами повноцінного життя, стали нікому непотрібні. Але ж це наші співвітчизники... Як же їм можна допомогти?

Допомагає приватна ініціатива, недержавні організації, метою яких стала побудова громадянського, себто соціально збалансованого, суспільства. Доказом цього є діяльність Центру соціальної реабілітації Спілки ветеранів Афганістану. Створили його ще 1991 року самі «афганці». Проте по-справжньому Центр запрацював навесні цього року, коли Міжнародний фонд «Відродження» надав 60 тисяч доларів США для придбання найсучаснішого німецького обладнання та на стажування двох майстрів Центру у фірмі «ОТТО ВОСК» (Німеччина). Ще 27 тисяч доларів пожертвував Фонд міжнародного партнерства «СОUNTERPART» (США).

— Завдяки цій підтримці можемо допомагати не лише ветеранам Афганістану, а й інвалідам інших категорій, по суті найменше соціально захищеним людям у нашій державі, — вважає О.Морозов.

Протягом двох місяців протезовано 9 чоловік. На черзі — ще 30. Робота ведеться за німецькою технологією, і два майстри, які працюють у Центрі, супроводжують пацієнтів з моменту виготовлення гіпсової форми до того, як інвалід починає ходити з протезом. І вартість послуг тут втричі нижча, ніж у Німеччині. Центр докладає всіх зусиль до того, щоб інваліди не платили з власної кишені. Ведуться пошуки благодійних та комерційних організацій, які жертвували б інвалідам ці гроші. Вже знайдено партнерів в Україні, котрі виробляють високоякісне протезне обладнання і реалізують за невисокими, порівняно з Німеччиною, цінами.

У планах Центру соціальної реабілітації Спілки ветеранів Афганістану — співпраця з державними органами, які зобов'язані опікуватися інвалідами. Бо справа, яку робить Центр, є без перебільшення державною.

На знімку: у Центрі соціальної реабілітації.

Культура

Марія ЗАГАЙКЕВИЧ, доктор мистецтвознавства

Що таке бездуховність і як з нею боротися?

або Післямова до п'ятого вечора-концерту «Classic-прем'єр»

Розмови з приводу занепаду духовної культури народу точаться сьогодні скрізь — «на кухні» і в державних установах. На жаль, ці дискусії зводяться здебільшого до словесних баталій та безпомічного заламування рук. Тим-то так важливо, коли робиться конкретна спроба протистояти духовному нігілізмові, допомогти людям хоча б трохи піднятися над сірістю нашої буденщини, доторкнутися до прекрасного. Саме таку мету і поставили організатори концертно-телевізійних шоу-програм «Classic-прем'єр», присвячених пропаганді здобутків класичного мистецтва (автори та ведучі Тетяна Міленіна й Віктор Ліфанчук).

Ініціатори вечорів «Classic-прем'єр», прагнучи прокласти стежину для слухачів у світ великої музики, розробили оригінальну концепцію шоу-концертів, котрі мають приваблювати не лише чарівними звуками, а й ефектним сценічним оформленням, вигадливою режисурою.

Важливим чинником успіху задуму став вибір відповідного репертуару — опора на блискучі зразки класичної музики, позначені високими художніми достоїнствами і водночас доступні для слухацького сприймання. А ще на демонстрації різних жанрів, калейдоскопічну мінливість концертних номерів, покликаних тримати учасників «шоу» в постійній емоційній напрузі. Дуже доречно ставка зроблена і на в ідмінних виконавців. Адже відомо, що тільки відповідне озвучення здатне «оживити» нотні знаки і перетворити їх у промовисті музичні образи.

Передусім варто відзначити професійну майстерність і злагоджену гру Національного симфонічного оркестру України. Приємною несподіванкою було те, що диригував ним нещодавно призначений на пост художнього керівника колективу «чужоземець» українського походження Теодор Кучар, відомий дотепер як керівник престижних оркестрів в Австралії та інших зарубіжних країнах, а також молодий талановитий лауреат конкурсу імені С.Турчака Віктор Плоскіна.

Організатори вечора, як то кажуть, «влучили в десятку», запросивши до участі молодих перспективних солістів: володарку по-оперному сильного драматичного сопрано Жанну Закрасняну, блискучого тенора Шалву Мукерія, можливо дещо сценічно скутого, але напрочуд голосово обдарованого баса Тараса Штонду. Привернула увагу віртуозна гра Олексія Лі на такому «важкому» і неподатливому інструменті, як туба, приємне звучання арфи Наталії Дідковської. Різноманітністю програми порадували Державний ансамбль солістів «Київська камерата», хорове братство «Дзвони», інструментальний ансамбль солістів «Арс Генезис», Київський квартет ударних інструментів «Арс Нова» та інші.

Треба сказати, що виконавський рівень концерту не в усьому був однаково високий, зустрічалися й «сірі» номери, явні прорахунки. Зокрема, диву даєшся, як важко доходить до свідомості сучасних українських співаків недоречність виконання творів зарубіжних композиторів у перекладі чомусь не українською, а російською мовою (в даному разі йдеться про «Казки віденського лісу» Й.Штрауса). Адже це відлунює засклілим провінціалізмом і йому не місце в програмі, покликаній пропагувати високу культуру.

І все ж п'ятий концерт «Classic-прем'єр» у цілому пройшов успішно. Передусім тому, що організаторам і виконавцям удалося створити піднесену атмосферу духовного свята.

Марина МІРОШНИЧЕНКО, журналіст

Є в каталозі — є на прилавку

Медицина

Серед учасників IV Міжнародної спеціалізованої виставки «Охорона здоров'я-95», яка через три дні відкривається в Києві, є й українська фірма «Фалбі». Вона працює трохи більше року. Тільки в Києві її послугами охоче користуються 120 аптек. А загалом по Україні вона підтримує постійні партнерські зв'язки з вісімсотма покупцями: аптеками, клініками, лікарнями... Має «Фалбі» і свої фірмові аптеки, зокрема чотири в столиці, одна з яких розташована на Хрещатику. Причому ціни на ліки у цих аптеках значно нижчі, ніж у державних.

Сьогодні «Фалбі» пропонує своїм клієнтам на українському ринкові понад тисячу медичних препаратів високої якості різного виробництва.

Фірма першою почала поставляти в нашу країну препарати для лікування онкологічних захворювань, і тепер це є одним з основних напрямів її діяльності.

Якщо проаналізувати роботу «Фалбі», то вона базується передусім на чотирьох основних принципах.

Перший — максимум професіоналізму, отож до роботи залучаються провізори, які досконало знають свою справу. Другий — максимум товарообороту. Тому фалбівці доволі уважно стежать за цінами на ринку — їхні націнки на ліки ніколи не перевищують п'яти відсотків. Третій — максимум асортименту. Для цього і одержують медичні препарати з маркою 46 фірм світу. І останній, четвертий, — максимум послуг. Тобто дають товар під реалізацію, не вимагаючи відразу оплати за нього.

— Ми даємо аптекам відстрочку на платежі до двох тижнів, — каже генеральний директор фірми Михайло Пасічник. — І, знаєте, нас не підвів ще жоден замовник.

Ураховуючи те, що «Фалбі» пропонує своїм клієнтам, як правило, нові ліки, то їхні провізори у фірмових аптеках консультують покупців, розповідають про ефективність тих чи інших препаратів. А останнім часом дедалі частіше бувають у лікарняних закладах, де на виробничих п'ятихвилинках ведуть мову про нові фармакологічні надходження, про переваги нових ліків.

— Відвідувачі виставки «Охорона здоров'я-95» матимуть змогу ознайомитися з каталогом усіх ліків, які пропонує наша фірма, — каже Михайло Пасічник. — У каталозі є рекомендації, як ліпше застосувати ті препарати, а також необхідна інформація про всі фармацевтичні фірми, з якими ми співпрацюємо. Такі довідкові видання маємо намір видавати для наших клієнтів щокварталу.

Окрім того, на виставці працюватиме кіоск, де можна буде придбати ліки, які сьогодні пропонує «Фалбі».

Додамо, що фірма поставляє продукцію у Київ зі своїх складів протягом шести годин, у будь-який регіон України — не більше трьох днів.

Дайджест

Від алкоголізму — дієта

Її ефективність довели піддослідні пацюки

Досліди, які провели протягом останніх років американські вчені, свідчать, що від правильного харчування залежить не тільки стан ситості, а й потяг до алкоголю.

З'ясувалося, що велика кількість борошняних продуктів і цукру в їжі призводить до гіпоглікемії — зниженого вмісту цукру в крові. Механізм такий: неприємні відчуття, що з'являються у психіці як фіксатори сигналів з організму, на деякий час минають, якщо з'їсти булочку чи тістечко, а ще ліпше випити порцію спиртного, але потім бентежна потреба знову постає, але ще більша. І знову гаситься алкоголем і тістечком.

Біохімічні дослідження показали, що безпробудне пияцтво часто є наслідком порушення обміну речовин, який успішно можна лікувати, застосовуючи дієтичну терапію. Лікар С.Вільямс у книзі "Харчування проти хвороби» стверджує: жоден з тих, хто дотримувався правил раціонального харчування, ніколи не став алкоголіком. Дослідами на пацюках він довів, що «людська» дієта спроможна навіть їх зробити алкоголіками.

Шістнадцять тижнів тривав експеримент з 30 пацюками. Одну групу годували їжею з високим вмістом вуглеводів, другу — такою самою, але з додаванням вітамінів і мінеральних солей. У третій групі піддослідних тварин тримали на різноманітній здоровій дієті. В результаті пацюки, які одержували багато вуглеводів, коли їм пропонували на вибір воду або 10-відсотковий розчин етилового спирту, вибирали останній і випивали його в середньому по 50 мл, що еквівалентно 1 л віскі на день для дорослої людини. Ті, котрим давали вітаміни та мінеральні солі, вживали алкоголю в три рази менше, а піддослідні, яких годували збалансованою їжею, віддавали перевагу звичайній воді.

Лікар Реджестер із колегами проводив ці досліди й далі, щоб з'ясувати, як діє на пацюків типова дієта американських школярів, як вона співвідноситься з уживанням алкоголю. Основна дієта пацюків складалася з глазурованих пончиків, солодких булочок, сосисок, кока-коли, спагетті, м'ясних виробів, яблучного пирога, шоколадного торта, пшеничного хліба, зелених бобів, салату з майонезом, цукерок і тістечок. З погляду повноцінного харчування, ця дієта обмежена, бо не містить достатньої кількості натуральних білків та вітамінів (зокрема, вітаміну А), а також потрібних мікроелементів та деяких інших поживних речовин.

Контрольна група, що була на дієті, до якої входили овочі, горіхи, бобові, продукти, виготовлені з борошна разового помелу, олія і яка містила адекватну кількість усіх поживних речовин, що відповідає нормам, потрібним підліткам, майже не вживала розведеного спирту. А пацюки, які були на дієті, характерній для сучасних школярів, охоче споживали алкоголь у великих дозах. Коли до їжі їм додавали каву, тварини ще більше і швидше заохочувалися до спиртного.

Отже, учені дійшли висновку: зловживання рафінованими вуглеводами, цукром, пшеничним хлібом та солодощами призводить до різких коливань рівня цукру в крові, спричинює біологічну потребу в алкоголі. Патологічний метаболізм цукру може тривати протягом багатьох років, поки не розвинеться алкоголізм. Це настає внаслідок надмірно великої кількості інсуліну, який виділяє підшлункова залоза у відповідь на швидке зростання кількості цукру, що циркулює в крові. Кофеїн, який міститься у каві, шоколаді, кока-колі (поряд з нікотином) також призводить до розвитку функціональної гіпоглікемії.

Під час проведення дослідів у США було зареєстровано близько 100 млн. чоловік, схильних до алкоголізму. Лікували їх за допомогою переважно хімпрепаратів і психологічного навіювання, застосовували навіть електрошоку. Але передусім потрібно усунути причину хвороби. Щоб увімкнути в алкоголіка вольовий імпульс кинути пити, слід насамперед змінити хімічний баланс в організмі, але не так ліками, як з допомогою нормальної дієти.

Шведські лікарі довели, що вітаміни, які дають перед прийманням алкоголю, зменшують потребу людини у спиртному. Поєднання оптимальної дієти і терапевтичних доз вітамінів дає змогу усунути дефіцит вітамінів і мінеральних солей, спричинений споживанням алкоголю.

Юхим КУРОВСЬКИЙ.
(«Україна молода» від 28 липня ц.р.).

ОСІННІЙ АКОРД ЛАЗАРЕНКА
і його дніпропетровської команди

(Початок на 2-й стор.).

Одначе якби мене запитали, чим найдужче вразила і запам'яталася та синельниківська «епопея», відповів би тільки так: радістю і вдячністю мешканців Раївки, Старолозуватки, Вербового, Варварівки, Андріївки, Осокорівки, Першозванівки, Кодацького, Роздолля, Носачів, Кислянки, Дерезуватого і ще півсотні інших сіл району. Для них то було поверненням до життя. Бо ж перед тим довкіл Синельникового сяк-так ще забудовувалися центральні садиби господарств, а десятки дрібних сіл хиріли і занепадали, гинули на очах. За три останні десятиліття в районі, як пишуть в офіційних довідках, зняли з адміністративно-територіального обліку 21 село. Це саме чекало й на десятки інших, адже в них залишилися тільки літні і престарілі, а молодь тікала чимдуж звідси. Ось так чи не перша в Україні Дніпропетровщина і ввела в ужиток термін — трудонедостатні села. Себто ті, в яких немає кому працювати на землі.

І хоча тоді, два роки тому, декотрі намагалися применшити значення синельниківської події, то було справді спробою відродити й рідну землю, і господаря на ній, і всю державу.

І цього року тут зуміли підтвердити, що ступили на цю стезю свідомо й надовго, поки справді не порятують вмираючі села. Хто не розуміє, як тяжко сьогодні будуватися, коли на ту саму цеглу, на ті самі дошки уже й ціни не складуть, а на виручені за хліб, іншу пашницю, м'ясо, молоко чи олію гроші селяни й року не можуть прожити, навіть не справляючи жодних обнов! Хоча голові обласної Ради Павлові Лазаренку (нині — першому віцепрем'єру України) і його команді в стократ, мабуть, було тяжче від того, що доводилося все ще переконувати й переконувати: покинути саме тепер село напризволяще — отже, приректи всіх нас на погибель.

Не заперечити і не спростувати: рятування трудонедостатніх сіл розпочали з тих пір, як Лазаренко, син хлібороба і вчений агроном, очолив потужну індустріальну область, котра досі пишалася винятково новобудовами на кшталт найбільших у світі кар'єрів, доменних і мартенівських печей, гірничозбагачувальних комплексів тощо. Всі ці обставини далися взнаки. З одного боку, викликали ревність — знайшовся, мовляв, поборник інтересів села, з другого, — потайне передбачення, що нічого не вийде, а ще — майже злість, що у вирі заплутаних економічних негараздів, коли аби встояти і не впасти з ніг, Павло Іванович значні ресурси кидає на потреби села. Якби Лазаренко нічого цього не затівав, натомість разом з більшістю кивав на непереливки та на безсилля, неспроможність держави, йому легше жилося б.

Тим часом зі звинуваченням у показусі вочевидь сталася осічка, бо в тому самому Синельниківському районі забудували не центральні садиби, які у всіх на видноті, а віддалені, глухі села. Відтепер шпетять Лазаренка за те, що геть усе, що можна і що призначено для всієї області, — від грошей до будівельних матеріалів, — спрямовує він в один район. Звичайно, якби була можливість, то ліпше, щоб вистачало на всіх. Але коли криза, невже жити за принципом: як не всім, то нікому?!

Юр'ївському районові, втім, не позаздриш. Він чотири роки тому виокремлений з Павлоградського району, до якого колись був приєднаний. Мало того, що «центр» на багато літ переміщався звідси — гірше, що вся ця зона відтоді була, по суті, «неперспективною». У південній частині Павлоградського району хазяйнували шахтарі Західного Донбасу, та так, що від руйнації підземними виробками поверхні провалювалися цілі села й господарські споруди, великі масиви чорнозему. Отож, усі наявні ресурси і витрачали на поновлення або компенсацію зруйнованого гірниками. А до юр'ївської зони, як каже тепер голова відновленої районної Ради Катерина Кривко, «й нога начальницька не ступала».

Не повірите, мабуть, що в 53 уцілілих селах (а щороку по одному зникало, неначе відходило в небуття) залишилося трохи більш як п'ятнадцять тисяч чоловік. Працездатних з них — тільки чотири тисячі. Так і хочеться вигукнути: оце б розпаювати землю, щоб загосподарювали на ній по-новому! Але кому загосподарювати, якщо п'ятдесят відсотків населення — пенсіонери. Якщо школярів району можна зібрати в дві школи середніх розмірів, а дошкільнят — в один дитсадок. То яке ж майбутнє чекало на «тридцятикілометрову юр'ївську зону», якщо люди тут не гніздилися? І якщо навколишні степи дичавіли, родили дедалі менше, бо сходи забивав курай?

Скориставшись зі знайомства з Катериною Кривко, запитав її, чи можна побачити село, яке й нині «збереглося» б у первісному вигляді? Їдемо до Орлівського. По дорозі підвозимо стареньку бабусю, Олександру Григорівну Плохенко. Треба ж такому збігові статися: в Орлівському вона дівувала.

— Мені й не розказати, яке гарне, веселе село було, — розговорилася бабуся. — А трудитися вміли на завидки всім. Хліб горами лежав на току в жнива... Що було, то було — куди ж тепер поділося?

І старенька зітхнула, а далі й щиро пошкодувала, що заходилися ось район витягувати з безпросвітку, а до Орлівського лише асфальт поклали. Справді шкода, бо досі лежать у руїнах, неначе після стихійного лиха, деякі обійстя. Однак же снує он бульдозер, ще далі розвантажують цеглу — не все втрачено, виходить?

— А отаким і весь район був, — знову про наболіле Олександра Григорівна. — Лячно уже й жити ставало. Спасибі тим, хто зглянувся нарешті над нами. А люди вернуться, не можуть не вернутися, бо де ж і вростати корінням, як не тут?

А й справді, природа в Юр'ївському районі приваблива: є ліси та перелiски, ставки і річки. Навіть дивно, як від такої краси відцурався люд. Звісна річ, вимушено. А теперішні зміни, котрі за неповних два роки обернулися новими вулицями чи не в кожному селі, мають таки «справити враження».

У Жемчужному лише кілька місяців тому став головою колгоспу Володимир Кравчук. Каже, що на третій же день, як розгледівся у що вскочив, хотів тікати. Посеред села — пустир з горами перепрілого сміття. Занедбане господарство — останнє в районі, себто останнє з-поміж останніх. Як жартували місцеві дотепники, висіло над проваллям, залишалося зробити рішучий крок уперед... Отож Кравчук і міркував, навіщо йому ця халепа? Вільному — воля, а партквитка ж тепер не заберуть...

Та ось стоїмо ми з ним посеред майдану, де з одного боку аж світиться проти сонця школа, з другого — магазин, а поверх щойно посадженого парку розгортається панорама нових тваринницьких приміщень. А за свіжопофарбованими парканами — газопровід.

— Хоч і на вітер «викинули» гроші, то недаремно, — зізнається Володимир Максимович. — Бо багнюка щезла. І не лише тут, а і в бригадних селах Василівці та Кіндратівці. І в півсотні інших населених пунктах району — ось що головне. У Першотравневому і Новостроївці, котрі як, до речі, і Василівка, стояли в черзі на зняття з обліку «як такі, що припинили своє існування». В Українському (з'ясовується, і тут з такою назвою село) діждалися не тільки заасфальтованих вулиць та газопроводу, а й електро-, радіо- та телефонної мереж. Недивно, що в ньому ризикнули вимурувати й новенькі житлові будинки. Ще не вмерло, отже, Українське!

А після ознайомлення з Шандрівкою та Новоіванковим, де вперше залунали голоси дітей в яслах-садочку, знову-таки з Новоіванковим та Новогригорівкою, де нарешті відчинили свої двері школи, з Вербським і Вербуваткою, Долиною, Олексіївкою і Федорівкою, де з'явилися довгождані лікарні, і особливо з Чаплинкою, де виріс справжнісінький житловий мікрорайон на 38 сільських садиб, ми нарешті зрозуміли Катерину Кривко, яка ненароком прохопилася: чого тільки не довелося пережити за два роки відродження району, але не марно.

Ще б пак: майже три сотні новосіль у котеджах, 210 кілометрів доріг, 120 — газопроводів, не менше — трас водопостачання. Лікарні, поліклініки, амбулаторії... Оновлено півтора десятка шкіл і майже стільки ж дитсадків, п'ятдесят чотири магазини, десятки клубів.

— Усе це насамперед для тих, хто нині живе в районі, — каже Катерина Кривко. — Але маю надію, що й для тих, хто прийде сюди жити, щоб продовжувати забудовувати рідні села.

3. Приклад діє

Дніпропетровці не приховують: як і синельниківське оновлення, «юр'ївський день» теж творили, плекали гуртом, як на сільській толоці. Будівельників і не перелічити: «Дніпрооблагропромбуд», «Дніпроспецсільгоспмонтаж», «Облавтодор», «Дніпроводбуд», «Облводгосп», «Дніпросільбуд», «Дніпрогазбуд», «Павлоградбуд», «Домобудівельник»...

Свого часу Павло Лазаренко підписав розпорядження «Про здійснення заходів з відродження та соціального розвитку населених пунктів Юр'ївського району», яким довів план до кожного, як то кажуть, двору. А вже робоча група облвиконкому на чолі з першим заступником голови Іваном Кириленком тримала всі «линвочки в руках». Може, повторимося, але поміркуємо вголос: Павло Іванович і його помічники- однодумці могли цього й не робити, а зіслатися на труднощі, нестачу коштів, неплатоспроможність села. Не було б в області уже двох районів. Це по-перше. А по-друге, не утвердилася б у практиці і свідомості тутешніх керівників всіх рангів політика рятування гинучих сіл.

До Юр'ївки на свято-конференцію також запросили кілька тисяч чоловік — керманичів усіх обласних і районних служб та інстанцій, директорів заводів і комбінатів, банкірів, підприємців і бізнесменів. Здавалося б, навіщо? Чи не занадто це, як дехто й подейкує? Принаймні, не зайве. Щоб бачили, що можна зробити, коли не сидіти склавши руки.

Приклад Синельникового засвідчив, що й попередня акція не минула безслідно. Я недавно завітав до Криворізького району. Вражає, що тут самотужки сьогодні будують сто котеджів для сільської інтелігенції, чотири школи, шість лікарень і півтора десятка магазинів. Голова районної Ради Лариса Трофименко пообіцяла незабаром окремо розповісти, як це вдається. А чи не гарне був я у найвіддаленіших селах Солонянського району. Власне, у вчорашніх селах — обезлюднених. Тепер там приватне підприємство Олександра Колесникова «Флора» забудовує сучасне агропромислове господарство.

Та повернімося до конференції в Юр'ївці. Вона, як і очікувалося, вилилася в одне велике і десятки маленьких свят по селах. Про це, безперечно, мої колеги обов'язково ще напишуть. А я під впливом свіжих вражень і спостережень хочу підтвердити, що все реалізоване в Юр'ївці засвідчує: задля усього цього варто жити.

Дніпропетровська область.

На знімку: Павло Лазаренко на святі відродження.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

У комісіях Верховної Ради України

Хід підготовки до другого читання проекту Національної енергетичної програми України до 2010 року розглянула **Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку.** В роботі Комісії взяли участь фахівці Кабінету Міністрів та міністерств і відомств. Прийнято рішення створити робочу групу по доопрацюванню висловлених зауважень та пропозицій і в жовтні ц.р. розглянути законопроект Національної енергетичної програми України на сесії Верховної Ради України.

Проаналізовано також стан підготовки до першого читання проекту Закону України про трубопровідний транспорт і прийнято рішення винести його на розгляд Верховної Ради у вересні.

Обговорено проект законодавчого акта про залізничний транспорт. Враховано альтернативні варіанти зазначеного проекту, розроблені Укртрансом і Укрзалізницею.

Народні депутати обговорили соціально-економічне становище у вугільній промисловості. Відзначалося, що через скорочення інвестиційних ресурсів для будівництва нових шахт, реконструкції та модернізації шахтного фонду, невиробничого будівництва у вугільній галузі нагромадилося багато гострих проблем. Значна частина шахт застаріла, малопродуктивна, без перспектив розвитку на майбутнє. В той же час за останні роки шахтне будівництво ведеться в дуже обмежених масштабах. Затримка платежів споживачів, відсутність додаткових обігових коштів призвели галузь до тяжкого фінансового становища, на 2—3 місяці затримується виплата заробітної плати шахтарям. Замість вжиття ефективних заходів по розвитку вугільної промисловості взято негативний курс на закупівлю вугілля за кордоном.

Визнано, що багато прийнятих раніше постанов з даного питання не виконуються.

На засіданні розглянуто питання про зміни до переліку об'єктів, які не підлягають приватизації у галузях, віднесених до компетенції Комісії, проект Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі», а також ряд інших законопроектів.

Продовжує розпочату 6 вересня роботу **Комісія з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів**, яку очолює В.І.Череп.

Комісія розглянула ряд важливих питань як діяльності парламенту, так і стану підготовки законопроектів для розгляду Верховною Радою України.

Народні депутати заслухали повідомлення заступника голови Держжитлокомунгоспу України Г.М.Семчука про законопроект щодо внесення змін і доповнень до діючого Житлового кодексу, норми якого застаріли. Враховуючи, що ближчим часом на обговорення Верховній Раді України буде внесено нову редакцію кодексу, розроблену Держжитлокомунгоспом з урахуванням реалій сьогодення, вирішено розглянути згадані законопроекти одночасно.

Члени Комісії висловили побажання прискорити цю роботу.

Комісія обговорила також законопроекти про архітектурну діяльність та будівництво. З інформацією з цих питань виступили заступники голови Держкоммістобудування А.В.Беркут та В.Ф.Присяжнюк. У підсумку обговорення визначено шляхи прискорення підготовки законопроектів для внесення на розгляд Верховної Ради України.

Почалось обговорення інших важливих питань. Зокрема, Концепції розвитку гірничо-металургійного комплексу до 2010 року, пакету законів відносно пенсійного забезпечення громадян, податкової політики.

Робота в Комісії продовжується.

Прес-служба Верховної Ради України — Укрінформ.

Дмитро ШКУРКО, прес-служба Міноборони України

Українські солдати знайшли

Під час військових навчань у штаті Луїзіана в рамках програми «Партнерство заради миру» понад 35 військовослужбовців зазнали теплових ударів і були доставлені в госпіталь. Але серед них не виявилося жодного українця

СПРАВДІ, у серпні цього року відбулася подія надзвичайна. Український взвод 72-ї механізованої дивізії, що розташована у місті Біла Церква, відкрив Америку. За це солдати і командир взводу — старший лейтенант Сергій Корзун не отримають бойових орденів. Але через усе життя пронесуть у серцях душевне тепло, яким щиро ділилися з ними американці протягом важких і напружених навчань.

Не страшна нам 40-градусна спека. І навіть живі алігатори

Навчання «Кооперейтів наггет-95», які відбулися з 6 по 28 серпня у Форт-Полку (штат Луїзіана), голова комітету начальників штабів США чотиризірковий генерал Джон Шалікашвілі назвав майже ординарним. Він мав на увазі, що ці військові тренування у рамках програми «Партнерство заради миру», шості за рахунком, вже не сенсація. Від перших оплесків й ейфорії усвідомлення самого факту, що колишні потенційні супротивники працюють разом заради миру, армії країн-партнерів перейшли до копіткої і напруженої роботи з налагодження реальної взаємодії. Тільки на поточний рік заплановано 9 масштабних багатонаціональних миротворчих навчань, поряд зі ще 150-ма меншими тренуваннями в дусі «Партнерства...».

Віддамо належне стриманості генерала. Але об'єктивно подію, що відбулася у США, ніяк не можна віднести до розряду ординарних. За масштабами участі військ і затратами «Кооперейтів наггет-95» («Самородок співробітництва-95») перевершив усі попередні подібні військові тренування.

Три країни НАТО — США, Канада, Великобританія — і 14 країн-партнерів — Албанія, Болгарія, Чехія, Естонія, Угорщина, Киргизстан, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Узбекистан і Україна — прислали в Луїзіану найкращих своїх солдатів. На перевезення підрозділів останніх США затратили 6,1 мільйона доларів США. Ще 3,5 мільйона коштувало проведення навчань у Форт-Полку.

Вже сам цей факт свідчить про те, яку увагу приділяють Сполучені Штати динамічному розвиткові взаємовідносин між країнами-партнерами. Як висловився на церемонії закриття навчань головний їх організатор, головнокомандуючий об'єднаними збройними силами НАТО й американськими військами в Атлантиці генерал Джон Шихан, програма «Партнерства...» — це фундамент нової структури безпеки у Європі, а можливо — й у всьому світові. «Кооперейтів наггет-95» — лише підтвердження цієї тези. Адже на крилах американських літаків С-141 «Старліфтер» разом з підрозділами країн-партнерів програма не просто перелетіла з континенту на континент. За 10 годин льотного часу без галасу і зайвої помпи «Партнерство...» відразу ж перестрибнуло через рамки суто європейської ініціативи і набуло рис явища справді планетарного масштабу.

Важко сказати, чи усвідомлювали саме цей факт наші солдати. Уявіть собі 19—20-річних хлопців, яким пощастило на власні очі побачити таку далеку і майже казкову Америку. Але одне було очевидним: ступивши на землю штату Луїзіана, кожен з них відчував себе часткою України, на яку відтепер представники 16 країн — військові, журналісти, прості американці — дивилися їхніми очима, оцінювали за характером, словами, діями, навіть зовнішнім виглядом кожного з них.

Це почуття дуже стало в пригоді нашим воїнам. Адже вони зіткнулися з далеко не казковою реальністю. Військовий камуфляж виявився занадто важким для полігонів Форт-Полку, де середньодобова температура у серпні міцно тримається позначки 40° за Цельсієм. Деяке полегшення принесли легкі розвідницькі маскхалати. Але від них солдати змушені були скоро відмовитися — колючі кущі рвали тонку матерію, до крові роздираючи ноги. До цього слід додати близько десяти видів комах у лісах Луїзіани, контакт з якими може становити загрозу здоров'ю і навіть життю. Ну, а про такі «дрібниці», як отруйні рослини, численні і не відомі в наших краях гадюки, водяні змії і навіть алігатори, — чи варто згадувати? У всякому разі, наші хлопці почували себе якщо не у «джунглях Амазонії», то принаймні в умовах реальної операції на незнайомій території. Цікава статистика. Під час навчань зазнало теплових ударів і було доставлено до госпіталю понад 35 військовослужбовців. Серед них — жодного українця. Ми міцніші, ніж інколи собі уявляємо...

«Біженці» з'явилися біля лісу

У таких непростих умовах довелося добувати українським солдатам американський «самородок». Було важко, але цікаво. Перші сім днів воїни відпрацьовували майбутні миротворчі завдання: супроводження гуманітарних конвоїв, охорону важливих об'єктів, патрулювання та контроль на дорогах, допомогу біженцям тощо, — на учбових місцях. Деякі з цих дій були їм знайомі, з деякими вони зіткнулися вперше. Але найбільше враження на солдатів справила система викладання, прийнята в американській армії.

Складається вона з п'яти етапів. Перший — теорія. Досвідчений сержант (!) викладає тактичні правила виконання операції. Потім — другий. Демонстрація. Солдати перетворюються на глядачів і спостерігають, як уже вишколений підрозділ діє на практиці. Третій — практичний, коли солдати повторюють те, що тільки-но спостерігали. Четвертий — бойовий.

Цей четвертий етап інакше ніяк не можна назвати. Солдати діють в умовах, коли все, вважай, реальне: і біженці, які по-справжньому страждають, і бандити, які завдають несподівані й жорстокі удари як по мирному населенню, так і по військах.

На одному з учбових місць, коли на четвертому етапі взвод проводив реальне патрулювання місцевості, з лісу вибігло чоловік двадцять «біженців». Знесилені чоловіки й жінки підбігали до солдатів, сіпали за одяг, просили води та їжі. Природно, по-англійськи. Хлопці, які не сподівалися зіткнутись із такою акторською майстерністю, занепокоєно озиралися по боках, очікуючи команди. А події розгорталися. Ще не встиг командир взводу віддати кілька розпоряджень, як поруч із «біженцями» вибухнула граната, а з лісу залунали постріли. Серед «біженців» з'явилися «поранені», почалася паніка. Треба віддати належне холоднокровності старшого лейтенанта Сергія Корзуна: в умовах жахливого хаосу він примусив солдатів покласти людей на землю, організував протидію снайперові, взяв ситуацію під контроль.

А потім настав п'ятий етап — аналіз виконання вправи. У Форт-Полку він проводився якось по-сімейному довірливо. Без психологічної напруги і «дратування» підлеглих з боку невдоволеного начальника, як це інколи трапляється у нашій армії. Разом зібралися спостерігачі і солдати, «бандити» і представники «біженців». Кожен із своєї точки зору описав помилки, допущені під час вправи. Солдати мали змогу вільно пояснити, чому вони діяли так, а не інакше. Що ж до певної розгубленості солдатів, то Сергій Корзун філософськи відзначив: «На те і навчання, щоб учитися». Він знав, що каже. Надалі жодна ситуація не заставала наших воїнів у розгубленості.

На підготовчому етапі наші солдати ознайомилися з унікальним американським бойовим обладнанням «Майлз». Унікальним для нас, бо в американській армії воно використовується вже близько десяти років.

«Майлз» — це складна технологічна система. Основу її становить лазерний прилад, який кріпиться безпосередньо на зброї і під час холостого пострілу замість кулі випускає лазерний промінь. У кожного учасника навчань, чи то «мирне населення», чи «бандит», чи просто солдат, поверх одягу встановлена система датчиків, які реєструють «попадання». Якщо людину «поранено», прилад видає тоненький звук — наче комар писнув. Така людина має сісти на землю і чекати посередника, який точно визначить, наскільки тяжке ураження отримано.

Ця система позбавляє посередників можливості давати помилкові чи суб'єктивні оцінки, з одного боку, а з другого — надзвичайно наближає умови навчання до реальності. Бо хто ж захоче «прохолоджуватись» десь у госпіталі цілий день з «умовною» раною, коли товариші рахують кожну людину? Тут вже і побігаєш, і сховище знайдеш, і обережним будеш із зброєю...

Цікаво, чи здатна наша промисловість випускати таку систему? Напевно, здатна. Якщо врахувати, що кожне американське з'єднання має «Майлз» із розрахунку приблизно на два батальйони, задіяні у навчаннях, справа може бути не такою вже й дорогою. Але така новина, яка вже давно не є новиною, могла б означати революцію у системі бойової підготовки сухопутних військ і якісно новий рівень боєздатності українських підрозділів.

Наскільки ефективна ця система, наші солдати мали нагоду переконатися під час активної фази навчання. У так званий «ді-дей», своєрідний «день ікс», багатонаціональні підрозділи з аеропорту американського міста Александрія на гелікоптерах вирушили до умовного острова Арагон, щоб встановити буферну зону між неіснуючими державами Кортина і Акадія. Тут етнічний конфлікт загрожував перейти у відкрите військове протистояння. Офіційна влада в цих державах підтримувала місію ООН зі встановлення буферної зони, але з обох боків активно діяли групи так званих «ренегатів» і «бандитів», провокуючи конфлікт.

Роль «супротивника» виконували американські військовослужбовці I батальйону 509-го піхотного полку так званих опозиційних сил. У звичайних умовах при вишколі американської піхоти ці підрозділи постійно використовуються як сили протидії. Причому вони міняють тактику і поведінку залежно від тактики реально існуючого потенційного противника. У 509-й піхотний попадають тільки добровольці-десантники, які проходять суворий відбір за фізичною, психологічною і етичною підготовкою. Своєрідний спецназ у «ворожому» виконанні.

Ось проти яких «лиходіїв» довелося діяти силам "Партнерства..." Наскільки професійно діяла опозиція, можна показати на прикладах. Албанці під час снайперського нападу втратили «вбитими» і «пораненими» 15 чоловік. Румунський взвод «загинув» майже у повному складі — противникові вдалося загнати майже на територію об'єкта, який охоронявся, машину з вибухівкою і підірвати її.

Дипломати у військовій формі

За весь період навчання українці втратили одного «вбитим» внаслідок терористичного акту і одного «пораненим» у нічній сутичці зі снайпером. Але ж і «ренегатам» дісталося. Під час нічного нападу солдатське щастя усміхнулося командиру відділення сержантові Олександру Кориневичу. Він побачив у кущах спалах — снайпер б'є. Підняв автомат, зробив постріл. У кущах запищало, снайпер підвівся і, вже не маскуючись, дисципліновано сів на землю. Тут черга вдарила з іншого боку. Кориневич миттю розвернувся і, як стояв, з пояса хльоснув двома пострілами на звук. Знов у кущах запищало. Снайпер устав, гахнув шоломом об землю, сів і головою хитає — неможливо, мовляв, воювати з цими українцями...

У кожного з наших солдатів є що розповісти. Рядовому Юрієві Дуляницькому — про те, як діяв у складі сил швидкого реагування і сипав солі на хвіст «ренегатам». Рядовому Юрієві Нарадьку — про пригоду зі снайперами на спостережному посту. Молодшого сержанта Юрія Єфремчука взагалі не переслухаєш — він фельдшер, постійно був у найбільш гарячих точках. Микола Швець, Олег Базарний, В'ячеслав Димитрашко... Тут слід перераховувати весь особовий склад взводу. Бо завдяки зусиллям кожного, буквально кожного з солдатів український підрозділ отримав дуже високу оцінку з боку американських професіоналів.

А вже коли 24 серпня, у День незалежності, заспівали наші хлопці народних пісень, можна було бачити, як заблищали очі в американських військових, тих, що з діаспори, що з молоком матері вбрали в себе культуру і звичаї рідної і такої далекої від них України.

На церемонії закриття навчань посол України в США пан Юрій Щербак не приховував задоволення.

— Я розмовляв із багатьма офіцерами і генералами американської армії. Всі вони дають дуже високу оцінку вишколу, дисциплінованості і порядності наших солдатів і офіцерів. Ви показали себе тут як справжні дипломати у військовій формі...

...Так завершилось перше «відкриття Америки» першим на цій землі українським взводом. Перегорнуто сторінку календаря, і серпневі події у Форт-Полку вже стали історією. Історією Збройних Сил і українсько-американських відносин. Маленькою краплею історії незалежної України, яку чекає яскраве і горде майбутнє.

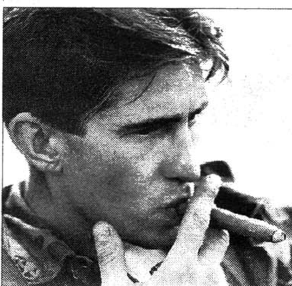
Олександр КЛИМЕНКО (фото), «Голос України»

американський "самородок"

КОЛИ ВОРОГИ СТАЮТЬ ДРУЗЯМИ,

або Як колишні фронтовики з Волині гостювали у колишніх солдатів вермахту

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Від Турії до Херфорда

Олекса Генсировський якраз вибирав картоплю для насіння, коли до нього прийшли посильні з місцевої ветеранської організації.

— До нас, у Турійськ, приїжджає група колишніх німецьких солдатів. Буде з ними зустріч. То чи не маєте бажання піти?

— А чого, як устигну посадити город, то піду.

Там, під час зустрічі, колишній фронтовик і зустрівся з колишнім солдатом вермахту Віллі Брівітом. Поступово, з допомогою ще одного німця, який знає польську мову, а Олекса Степанович ходив до школи за часів польської окупації, вони розговорилися. З'ясувалося, що їхні фронтові шляхи влітку 1944 року пролягали поряд, на волинській землі. Цілком можливо, що стискали зброю в окопах один навпроти одного.

І ось сидять за одним столом, п'ють за здоров'я один одного, згадують пережите.

А через три місяці, — як швидко збігає час, тим паче, коли тобі вже давно не двадцять, — вони знову зустрілися. Цього разу в німецькому місті Херфорді, де мешкає Віллі Брівіт.

Донедавна він працював на меблевому виробництві, а тепер — на пенсії. Здебільшого проводить свій час у саду та на городі, які отут-таки — за особняком, де не тільки багато різних овочів, а й квітів. Це ніби пам'ять про дружину, яка померла сім років тому від невиліковної хвороби. Має дві доньки. Одна вже вийшла заміж, а молодша — живе під батьківським дахом.

— Небо у вас гарне. Чиста вода, пісок і сосни навкруги, — згадує колишній німецький солдат свою воєнну молодість, проведену на українській землі. — Коли випадала вільна хвилина, я лягав горілиць, проводжав очима хмарини і линув подумки до рідної оселі. Тоді мені сповнилося заледве вісімнадцять років. І так хотілося жити!

Віллі разом з іншими солдатами вермахту охороняв залізничну колію від партизанських диверсій. Траплялося, що супроводжував транспорти із загиблими до Володимира-Волинського, де було солдатське кладовище.

— Там ми поховали мого доброго приятеля Херцмульда, який загинув у бою. Там лежать принаймні десять вояків, які походять звідси, з Херфорда, — продовжує Віллі Брівіт.

— Ви про це їхнім родичам розповідали?

— Розповідав. І землю привіз з Волині, коли весною їздив туди. А від солдатського цвинтаря жодних слідів не зосталося. Хоч я добре пам'ятаю, де копали могили. І від того мені дуже прикро. Бо навіщо з мертвими воювати?

— Ви не шкодуєте, що разом з іншими солдатами вермахту побували на Волині, а тепер приймаєте українських ветеранів у себе вдома?

— Навпаки, тішусь цим. То добрий, віщий знак. Знаєте, я весною радився з дітьми, зі своїми знайомими: їхати мені чи ні? Ні, страху не було, бо нічого злочинного на вашій землі я не чинив. Я тільки виконував свої армійські обов'язки.

— Так міркують усі колишні німецькі солдати?

— Ні, є й такі, що кажуть: я стільки вистраждав-пережив і хочу про все забути. Ніби зі мною цього не було.

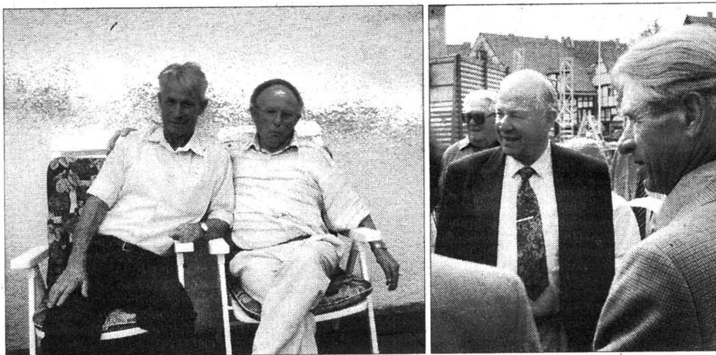
Буде меморіал у Ковелі

Усім жертвам другої світової війни. Незалежно від того, хто в яких мундирах воював і з якими вигуками йшов в останню атаку. Бо втрата сина — для кожної матері трагедія. Незалежно від національності і партійних симпатій.

Цю ідею — спорудити меморіал у Ковелі — довго виношував журналіст із Луцька Володимир Шевчук. Ні, війни він на власні очі не бачив, бо народився після її закінчення, на початку 60-х років. Але війна забрала життя обох його дідусів, вона своїм болем нагадувала (і нагадує!) про себе у багатьох волинських сім'ях, з якими його зводили журналістські шляхи.

— Мене завжди бентежила думка, — каже В.Шевчук, — що на ворожнечі, ненависті нічого доброго не збудуєш. Що ми всі — діти Європи, живемо під одним небом і одним сонцем. І нам треба порозумітися, подати один одному руки. Бо найрозумніше чинить не той, хто своїми діями відштовхує людей, сіє між ними ворожнечу, а той, хто зі своїх учорашніх ворогів робить добрих приятелів.

З цією метою Володимир Шевчук і створив Український фонд «Єднання», який розпочав цю безпрецедентну в нашій країні акцію. Звісно, тяжко, більше того, нереально було сподіватися на власні сили. Отож фонд знайшов доброго партнера у Німеччині — Об'єднання німецьких солдатів округу Детмольд. І насамперед в особі його голови Карла-Германа Крога, колишнього лейтенанта вермахтівської артилерії. Вони, як то кажуть, порозумілися з півслова, хоча Володимир в сини годиться Крогу.

Скажу відразу: далеко не всі фронтовики, що живуть принаймні на Волині, сприйняли ініціативу фонду «Єднання» із розумінням. Чи не тому міська організація ветеранів Луцька відмовилася весною приймати своїх колишніх військових противників на Волині: «Та щоби ми з фашистами... Нізащо!»

А от обласна ветеранська організація, яку очолює Віктор Кирилкін, вчинила, як на мене, поміркованіше і далекоглядніше. «Війни розв'язали не солдати, а політики. Солдати йшли туди, куди їх посилали, — почув я від Віктора Даниловича в німецькому містечку Буштедті, де ми серпневого вечора розговорилися. — «Куди ти їдеш? — відраджували мене деякі ветерани. — До своїх ворогів?» А я їм на те: не можемо ми весь час ворогувати. Наші діти, наші онуки мають жити в атмосфері іншої Європи, ніж жили ми, — в атмосфері довір'я і чесного партнерства. І ми зобов'язані їм допомогти якнайшвидше це зробити».

Можливо, це дещо і тривіально, але колишніх непримиренних ворогів мають помирити насамперед мертві. Мільйони і мільйони жертв другої світової війни. Про це я думав на кладовищі радянських військовополонених у Штукенброк-Зенне, де в останні роки фашистського режиму було розташовано концтабір, у якому замордовано голодом, каторжною працею, нелюдськими знущаннями 65 тисяч наших колишніх співвітчизників. Ця думка не давала мені спокою, коли повертався назад, у Ковель, де вже після війни спорудили табір для німецьких військовополонених, тисячі з яких тут знайшли останній спочинок. Та тільки їхні могили з часом зрівняли із землею, а то й проклали через них дороги. А ми кажемо, що з мертвими не воюють, хоч це невдячна і безперспективна справа. Правда, сьогодні ми відновлюємо ці поховання, ніби вибачаємося перед мертвими за бездуховність та аморальність наших керівних попередників. Але відновити, реставрувати завжди набагато тяжче, аніж зберегти.

Ковель як важливий залізничний вузол зазнав сильних бомбових ударів фашистської авіації уже в перші години війни. Його вулиці і підступи до нього буквально полито кров'ю радянських і німецьких солдатів, адже місто у 1944 році кілька разів переходило з рук у руки. А потім — оцей табір для німецьких військовополонених.

Не випадково ця багатостраждальна земля має підняти на своїх раменах меморіал жертвам другої світової війни. Меморіал, який планують відкрити наступного року.

Навіщо це потрібно панові Крогу?

Група ветеранів-фронтовиків з Волині на запрошення Об'єднання німецьких солдатів округу Детмольд, що у землі Північний Рейн-Вестфалія, побувала у серпні в Німеччині. А всі організаційні клопоти взяв на себе уже згадуваний фонд «Єднання». Звісно, за посильного сприяння місцевої влади, державних підприємств і комерційних структур. Зокрема, фондові багато в чому допоміг мер Луцька Антон Кривицький, який активно підтримує проект спорудження меморіалу в Ковелі.

Найперша мета поїздки — налагодити тісніші контакти між самими ветаранами, наблизити їх одне до одного. Щоби через рік-другий вони їздили одне до одного сім'ями, щоби заприязнилися їхні діти, онуки.

Чи вдалося це зробити? Певною мірою так. Але не так, як би того хотілося. І найбільшою завадою на шляху до цього став, хоч як це банально звучатиме, мовний бар'єр. Бо надто складно спілкуватися — навіть після кількох кухлів чудового херфордського пива, коли у твоєму лексиконі лише кілька слів з німецької чи навпаки — з української.

Не допомагав і «общепонятный», бо західні німці його здебільшого не знають, а ось з англійською мовою — то вже у наших співвітчизників проблеми.

Гадаю, більше пощастило танцюристам із фольклорного ансамблю «Волинянка» й артистам ансамблю пісні і танцю Прикарпатського військового округу. Мова музики, якщо вона захоплює, западає в душу, стає близькою і зрозумілою всім. Так було і в концертному залі відомого курорту Бад Зальцуфлена, і міському парку Шютценгоф у Херфорді, і в стінах замку Нойхауз — в гостях у британського гарнізону, і на стадіоні містечка Льокхаузена — скрізь, де виступали українські артисти. Вони виконували подвійну місію: не лише заробляли гроші для будівництва меморіалу в Ковелі (а всі концерти були благодійні), а й пропагували українську пісню, українську культуру в Європі. І, по суті, багато хто з німецьких глядачів, особливо молодшого покоління, після концерту пильніше почав придивлятися до політичної карти оновленої Європи: а де ж вона, та Україна?

Здавалося б, навіщо все це панові Карлу-Герману Крогу, колишньому офіцерові-артилеристу вермахту? Адже створив непогану ферму з вирощування косуль поблизу Льокхаузена, яку передав сину Герману, а тепер, по суті, його найперший консультант. Має добру пенсію, тішиться внуками. А він гуртує довкола себе таких, як і сам, непосидючих ветеранів, вирушає весною на Волинь, щоби попросити вибачення в українського народу за ті страждання, що їх більш як півстоліття тому завдав нашій землі фашизм, щоби потиснути своїм колишнім ворогам руку. А він разом із фондом «Єднання» докладає усіх зусиль, щоби чимшвидше постав меморіал жертвам другої світової війни у Ковелі.

Що спонукає пана Крога це робити, що не дає йому спокою?

— Дуже важливо, — сказав Карл-Герман Крог, — щоби причини тієї вселенської трагедії, якою стала для багатьох народів світу, і насамперед наших, друга світова війна, пояснило молодій генерації саме покоління. Як на мене, воно може це зробити найліпше. Бо воно пережило цю трагедію, винесло на своїх плечах неймовірні страждання. І в даній ситуації не треба з'ясовувати, хто більше винний, а хто — менше, бо це, повірте, безперспективна справа. Нам треба подати один одному руки, нам треба примиритися. Назавжди. Я переконаний, що таке примирення може прийти до нас тільки з «низів», тільки від тих людей, які раніше були розділені ворожими окопами. Я шукаю таких людей і радий, що в Україні знайшов своїх однодумців.

Акція, яку започаткували Український фонд «Єднання» й Об'єднання німецьких солдатів з округи Детмольд, дедалі ширше здобуває і державну підтримку. З обох сторін. Симптоматично, що разом з колишніми солдатами вермахту на святкування Дня Перемоги на Волинь приїхала і другий секретар Посольства ФРН в Україні Анка Фельдгузен, а на прийомі українських гостей у бургомістра Бад Зальцуфлена виступив другий секретар нашого посольства в Німеччині Ярослав Баран.

— Вважаю надзвичайно важливим і знаменним те, — сказав український дипломат, — що ця справа (спорудження меморіалу в Ковелі. — **прим. В.К.**) здійснюється саме як громадська ініціатива. Вона символізує нову Європу, де дедалі більше викристалізовується спільність народів, чиє життя базується на одних і тих самих високих моральних й етичних християнських цінностях, де люди дедалі ліпше розуміють одне одного і довіряють одне одному.

Виявив значний інтерес до спорудження меморіалу в Ковелі і готовий фінансово підтримати цю акцію й Добровільний німецький союз опікунів військових поховань. І присутність заступника генерального секретаря союзу пана Ханзе у ратуші Бад Зальцуфлена за одним столом з представниками фонду «Єднання» ще раз підтвердила серйозність намірів цієї поважної організації.

* * *

Віллі Брівіт й Олекса Генсировський повернулися з війни інвалідами. У Віллі перебите кулею сухожилля лівої руки, і вона в нього погано слухається, а в українського солдата на одній руці — також лівій — зостався один палець. І коли вони у травні цього року вперше зустрілися на волинській землі, Олекса Йосипович не втримався від гіркого жарту:

— А нам ще й пощастило, бо як би могли привітатися.

Справді, наче доля спеціально розпорядилася таким чином, щоби два колишніх вороги через півстоліття подали один одному руки.

Як символ примирення і доброї надії на те, що страхіття Другої світової війни ніколи не повториться.

І знову долинає до мене голос польського офіцера-прикордонника, який, почувши про мету нашого візиту, не без іронії зауважив:

— Що, їдете зводити старі рахунки?

Ні, зводити нові мости в новій Європі.

Київ — Бад Зальцуфлен — Херфорд — Аугустдорф — Льокхаузен — Київ.

На знімку: колишні солдати другої світової Олекса Генсировський і Віллі Брівіт зустрілися знову. Цього разу в Херфорді; пан Крог з українськими ветеранами.

Фото автора.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Враховуючи важливість для побудови нової Європи акції, яку започаткували Український фонд «Єднання» й Об'єднання німецьких солдатів округи Детмольд, газета «Голос України» погодилася виступити інформаційним спонсором спорудження меморіалу жертвам другої світової війни у Ковелі. Отже, читачі нашої газети матимуть змогу відслідковувати події, пов'язані з народженням незвичної для нас споруди-символу.

Росія як Росія

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

III. Ефект яблуні і заміна піонерського галстука на хрестик

КОЛИСЬ на смоленському гербі зображався леопард. Це було не випадково. Леопард — уособлення не стільки фізичних, скільки духовних сил. Він символізує безмежну хоробрість і відвагу, рішучість і націленість на перемогу. На характері зображення леопарда, яке, до речі, було виконано в західноєвропейському стилі, позначилося те, що Смоленськ колись мав тісні відносини з містами та культурою Західної Європи. Не випадково період торговельних зв'язків Смоленська, з XIII по XIV століття (коли на білоруську Смоленщину стала падати тінь Московщини, яка врешті-решт і завоювала край) названий російськими істориками «західним» періодом. Та й сам Смоленськ у XII — XIII століттях був передовим європейським містом. Це підтверджується тим, що смоленські князі відзначалися високою освіченістю, а смоленські монастирі славилися багатими бібліотеками. Не забуваймо і про те, що тоді Смоленськ входив до Русі Київської, визнаного в Європі державного утворення, культуру, історію й традиції якого успадкувала Україна.

Гамаюн на гарматному стволі

Минувшина і сьогодення смоленської землі

— Є так званий «ефект яблуні», — ділиться думками журналіст Володимир Чернишов. — Яблуня не дає проростати під своєю кроною ніяким рослинам. Так-от, Москва — наша яблуня, а Смоленськ потрапив у її тінь. Коли ми були на шляху «з варягів у греки», була одна ситуація, а коли потрапили на шлях «з Мінська в Москву» — вона стала іншою.

— У плані політичному, — доповнює розповідь колеги Інесса Карнасевич, — Смоленщина належить до так званого «червоного поясу Москви». Це Смоленська, Орловська, Брянська, Ульяновська області. В останній навіть до цього часу збереглися соціалістичні принципи розподілу — наприклад, продуктів харчування: соціально незахищені верстви населення одержують обов'язковий набір за картками. Нам «протистоять» університетські центри: Москва, Санкт-Петербург, Новосибірськ, Катеринбург... В цих областях значна кількість інтелігенції, населення має відносно вищий рівень освіти. Там активніше йдуть зміни.

***

Навіть побіжний аналіз відносин Москви та областей Російської Федерації переконує, що їх можна кваліфікувати як відносини центру та територій. Зрозуміло, що взаємини тієї ж Татарії чи Чечні мають крім інших ще й національне забарвлення, але для Смоленщини характерні саме відносини за формулою «центр—території». Відцентрові сили (опоненти Москви говорять про постійну тенденцію до повільного розпаду Федерації, якщо Москва не знайде цивілізованої форми вирішення назрілих проблем з урахуванням часто досить різних інтересів, наприклад, європейської Росії й азіатської чи, точніше, далекосхідної) діють тим сильніше, чим глибше заходять у глухий кут економічні негаразди. Центр вимагає сплати значних податків у державну скарбницю, разом з тим переклав на плечі територій утримання всієї невиробничої сфери (культура, освіта, правоохоронні органи тощо). Взаємозаборгованість між підприємствами та відомствами вражає, і ніхто не шукає позитивного вирішення цього гострого питання. Частина територій РФ податків не сплачує. Витрати ж Москви, особливо під час воєнних дій у Чечні, стрімко зросли. Мабуть,тому в смоленських газетах часто можна зустріти різко антивоєнні публікації. В Чечні загинуло кілька смолян. Але з набором в армію проблем немає, бо цивільне життя набагато тяжче. Щодо рівня розвитку молодих воїнів, то опублікована статистика говорить, що лише 25 відсотків юних смолян, що поповнюють російську армію, мають середню освіту.

— Без українських хлопців колишня Радянська Армія, а тепер російська, має багато проблем, — розповідає один з офіцерів смоленського гарнізону, прізвище якого я з певних причин не можу назвати. — Московські газети пишуть, що українські льотчики рідко піднімають в небо свої літаки. Тут те ж саме. Величезну армію та флот ні на що утримувати. Навіть деякі російські офіцери обурюються ситуацією довкола Чорноморського флоту. Говорять: коли офіційна Москва вважає Україну не просто стратегічним партнером, а дружньою країною (як це було раніше), то чому ж не залишити українським військово-морським силам завдання оборони південних рубежів колишнього СРСР і не загострювати питання навколо закритого в чорноморській акваторії досить зношеного флоту?

Проблеми в економіці створили безліч проблем і в російській армії.

***

На минулих виборах у політично пасивному Смоленську та області перемогли жириновці. Нині активну позицію займають Аграрна партія Росії та комуністи Г.Зюганова. Російські політичні лідери рідко з'являються в Смоленську — малонаселена область не потрапляє в поле їхньої уваги.

В умовах, коли ідеологічна машина тоталітарного радянського режиму фактично знищена (приїжджих дивує в Смоленську поєднання комуністичної символіки з двоголовими орлами, що зайняли місце серпів, молотів та червоних зірок), швидко відроджується російське православ'я. Справа у тім, що в Смоленську міститься резиденція відомого церковного діяча Росії митрополита Смоленського та Калінінградського Кирила, який відіграє чи не вирішальну роль в Синоді РПЦ. Семінари педагогів області тепер присвячені не активізації комуністичної чи ленінської пропаганди, а виключно релігійній пропаганді. «Руська православна церква і стратегія духовно-морального розвитку особистості», «Духовно-моральний розвиток в сучасній школі», «Православна культура та етика» — на такі та подібні теми читаються вчорашнім радянським педагогам лекції пропагандистами в рясах. В цій роботі бере активну участь глава адміністрації Смоленської області А.Глушенков, голова обласного комітету з освіти В.Петруленков. Релігійною пропагандою охоплені всі ланки освітньо-виховної галузі — від дитячого садка до вузу. А нещодавно в Смоленську була урочисто відкрита семінарія. Газети обов'язково один раз на місяць відводять свої сторінки релігійній темі.

Зауважу, що в Смоленську, крім православних віруючих, є ще католики, лютерани та іудеї. Повернення їм культових споруд іде дуже повільно або й узагалі не здійснюється.

Сьогодні важко бути опонентом діячам релігії, але українці не повинні забувати, що російське православ'я це, перш за все, боротьба за ідею «собирания и прирастания русских земель», тобто боротьба за «единую и неделимую Российскую империю».

***

Коли виходиш на смоленські вулиці, крокуєш містом, читаєш на мармурових плитах, закладених у цегляну стіну смоленського Кремля, прізвища наших земляків, а потім спускаєшся до Дніпра й бачиш ті ж верби, ті ж човни й рибалок у них, здається, що ти в Україні. Справді, близька нам (і не тільки зовнішніми рисами, а й проблемами, традиціями) смоленська земля — не лише вічне нагадування про спільну державу Русь. До речі, на російських картах середини XIX століття Смоленщина сусідить з Чернігівщиною. І так хочеться, щоб гамаюн, птах мирних прагнень і сподівань на процвітання смоленського краю, нарешті покинув гарматний ствол, сперся на всю силу своїх казкових крил і перелетів хоча б на гребінь древнього Кремля. Адже процвітання в сучасному цивілізованому світі швидше асоціюється з захистом своєї батьківщини, ніж із гарматними погрозами.

Закінчення. Початок у номерах від 30 серпня та 2 вересня.

Традиції

Наталка ФІЦИЧ, студентка

Чого не знищує вогонь

ДИВОВИЖНА річ — українська писанка. То не просто красиве яєчко до Великодня. То символ, що виражає поняття наших пращурів про світотворення і світобудову, бажання за його допомогою протистояти усьому злому, прикликати сили землі й неба на добрий урожай, на благодатний рік. У писанках — душа народу, його творчий дух, його відчуття гармонії і краси. Єдину ваду мають писанки: їх роблять з надто вже крихкого, нетривкого матеріалу. Буває, досить необережно взяти писанку в руки, щоб знищити шедевр... А проте часом і писанкам випадає незвичайна, неймовірна доля.

Наприкінці XIX століття народними писанками зацікавилася поміщиця з Полтавщини Катерина Скаржинська. За її дорученням понад десять років Ф. Камінський, а по його смерті С. Кульжинський збирали писанки. У маєтку Скаржинської поблизу Лубен був відкритий один із перших приватних музеїв в Україні. Колекція згодом охопила всю ту частину України, що була на той час під царською Росією, а також Мінську, Воронезьку, Оренбурзьку, Бессарабську губернії, де також оселилися українці. 1899 року колекція налічувала майже дві тисячі писанок. Хранитель музею етнограф С. Кульжинський, який значно поповнив колекцію, з допомогою знайомих археологів та етнографів видав каталог «Опис колекції народних писанок музею К. Скаржинської», який містив нарис про писанкарство України, подавав класифікацію та опис писанок, а також кольорові та чорно-білі таблиці орнаментів.

Колекція Катерини Скаржинської згодом перейшла у власність Полтавського музею, а в роки другої світової війни майже повністю згоріла. Здавалося, неповторні зразки народного мистецтва втрачені назавжди. Адже в роки радянської влади переслідувалося все, що було пов'язане з релігією і народними віруваннями, в тому числі й безневинна писанка! Тому й перервалася в багатьох місцевостях традиція писанкарства, забулося багато давніх узорів, і вдруге зібрати схожу колекцію, на жаль, було вже нізвідки.

З національним відродженням відновилося зацікавлення всім, що пов'язане з традиціями і минулим народу. 1992 року відбувся I з'їзд писанкарів України. От тоді й знайшовся давній каталог писанок з музею К. Скаржинської, яким зацікавилася група писанкарів. Саме у цих ентузіастів і виник задум за таблицями каталогу відновити втрачену колекцію — а це ж майже дві тисячі писанок!

Цей проект, можливо, так і залишився б нереалізований, якби не писанкарки Оксана Білоус та Зоя Сташук, які й узялися за відновлення колекції. Вони обидві пишуть з розумінням давньої символіки, в якій відображене світобачення народу. Оксана Білоус, учитель за фахом, ще до того, як узялася за відновлення колекції, викладала на курсах писанкарства при Спілці майстрів народного мистецтва України, розробивши власну програму навчання, а одна з перших її учениць Зоя Сташук, за фахом оператор ЕОМ, тепер керує гуртком писанкарства у Центральному палаці дітей та юнацтва і в 57-й школі-гімназії Києва.

Майже два роки тривала їхня справді титанічна робота. Наслідком її стала виставка, недавно влаштована в Музеї літератури України.

На майбутнє планується видати новий каталог з уже відновлених писанок, що на сьогодні дуже актуально. Адже дуже багато орнаментів втрачено, в багатьох місцевостях з колись багатим писанкарством, як, скажімо, на Шулявці в Києві, й пам'ять вивітрилась про місцеві узори, й доволі часто люди, які хочуть писати писанки, не мають зразків. Цю проблему й може вирішити каталог воскреслої з попелу колекції.

Іван ЛУЦЕНКО, професор Українського державного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Подвижництво нашого письменства

Книжковий кіоск

ПОБАЧИВ світ важливий навчальний посібник «Історія української літератури XX століття», який засвідчив про вагомі потенції сучасних українських філологів. На чолі з членом-кореспондентом НАН України В. Дончиком над посібником працювали такі відомі вчені, як Л. Новиченко, М. Жулинський, І. Дзюба, В. Брюховецький, М. Ільницький, В. Мельник, С. Крижанівський, М. Наєнко, І. Зуб, В. Моренець, О. Мишанич, Г. Штонь, Ю. Ковалів, В. Агеєва, Т. Салига...*

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ XX СТОЛІТТЯ

Книга перша

«Либідь»

Хронологічно обидва томи охоплюють літературний процес в Україні з 1910-го по 1990 рік. Правда, остання частина другого тому ще у виробництві. Виокремлено і по-новому прочитано майже 200 імен українських письменників. Причому переважна більшість їх уперше подається портретно. Внаслідок цього українська література вимальовується в усій своїй повноті, естетичному, жанровому й стильовому багатстві та різноманітності.

Певною мірою автори посібника відійшли від традиційного принципу періодизації літературного життя в Україні і відмовились розглядати його як ілюстрацію суспільно-політичних процесів. І хоча вони все ж визнають, як і їхні попередники, три етапи в розвиткові новітньої української літератури, проте значно глибше і всебічніше відтворили саме естетичні її особливості. На мою думку, у цьому полягає секрет того, що їм пощастило показати взаємопов'язаність між панорамними ознайомленнями читача з літературним процесом і його «закріпленням» на індивідуально неповторних біографіях й творчих досвідах.

Посібник відзначається високим науково-теоретичним рівнем. Власне, в ньому виважено і правдиво розкрито суть основних тенденцій художніх змін в українській літературі майже за сторіччя. Зокрема, читач має змогу ознайомитися з авторським розумінням таких понять, як закономірність розвитку української літератури XX століття, її методів, стилів і течій. Скажімо, цікавими є спостереження науковців над українським реалізмом, модернізмом, психологізмом, символізмом, неоромантизмом, імпресіонізмом. Шкода лише, що в аналізі творчості конкретних письменників дещо скромно показано переплетення в ній поетик різних літературних течій.

У передмові до посібника автори обіцяють дотримуватись тільки естетичного критерію в процесі аналізу літературних явищ і творчості письменників. Це дало їм змогу уникнути вульгарно-соціологічних сентенцій. Однак авторам треба розширити сутність цього критерію, наповнивши його й моральними засадами. Адже у поцінуванні літературного твору доцільно виходити з того, якою мірою морально-філософська позиція автора узгоджується з народним уявленням про естетичний ідеал, про правду, кривду, добро і красу, як у ньому здійснюються художні відкриття та як відтворено національний колорит.

Це тим більш важливо, бо основу посібника становлять портрети майстрів художнього слова. Як тих, що творили чи творять на рідній землі, так і представників української діаспори. У всіх них неоднаковий творчий доробок, та й про них по-різному сказано слово. Проте найбільша заслуга авторів посібника полягає у тому, що вони вперше спробували правдиво і посвіжому, в дусі національної ідеї прочитати подвижництво нашого письменства, окреслити індивідуальну особливість кожного його представника. У даному разі, говорячи словами авторів, вони ставили за мету представити нашу літературу цілісно, не покраєною на класові та всілякі інші «табори», на «дві культури» в одній культурі, разом із кращими досягненнями, які має українська діаспора.

При цьому, враховуючи складність умов для розвою української духовності впродовж майже ста років, автори намагалися бережливо розібратися у часом вельми строкатій творчості багатьох письменників, відсіяти у них наносне, а в центр уваги читача поставити найцінніше створене тим чи тим майстром. Саме у такому ключі розглядається творчість П. Тичини, М. Рильського, В. Сосюри, М. Бажана, А. Головка, Ю. Яновського, О. Довженка, П. Панча, С. Тудора та інших. Так, вважаючи П. Тичину одним з найвидатніших українських поетів XX століття, автори посібника не замовчують і того, що в силу обставин великий митець слова пережив і справжню трагедію, і нерідко римував скороминучі партійні гасла...

До болю зворушливими є розповіді про скривджених сталінщиною письменників. Насамперед маємо на увазі М. Куліша, М. Хвильового, М. Зерова, М. Драй-Хмару, Євг. Плужника, В. Підмогильного, М. Йогансена, В. Мисика, І. Виргана... Всіх їх не перерахуєш, а вони мали великі таланти і вірно служили народові. Візьмемо, наприклад, замученого під час репресій В. Підмогильного. Про нього справедливо сказано, що він користувався високим авторитетом письменника-інтелектуала та зумів сягнути синтезу національної і європейської класики. Та ба! Творча праця В. Підмогильного не імпонувала тогочасній ідеологічній системі, жорстокій і духовно убогій.

Викладачам, учителям і студентам, яким передусім адресований цей посібник, фактично вперше широко і на високому професійному рівні представлено багату на таланти українську діаспору. Особлива увага приділяється таким майстрам художнього слова, як В. Винниченко, Євг. Маланюк, Т. Осьмачка, У. Самчук, І. Багряний, О. Ольжич, О. Теліга, Ю. Клен, О. Лятуринська, В. Барка, Н. Королева, Ю. Косач та інші. На жаль, у підручнику чомусь обійдено такого обдарованого романіста, як Андрій Чайковський — автора прекрасних творів на історичну тематику, зокрема трилогії «Сагайдачний».

На мою думку, з багатьох причин невиправданим є винесення у посібникові розмови про дитячу літературу й літературну критику в позаетапне літературно-мистецьке життя України. Внаслідок цього читач фактично позбавлений можливості осягнути роль естетичної думки у розвиткові літератури для дорослих і дітей. До речі, це не узгоджується і з програмами по українській літературі для вищої й середньої школи.

Певні роздуми породжує також проспект останньої частини другого тому посібника, яка невдовзі побачить світ. Насамперед виникає питання, чи доцільно у ній вміщувати майже 50 портретів письменників. Очевидно, що ні. Причому не лише тому, що серед них є імена з пересічним літературним доробком. Більше того, самий жанр посібника, вузівська і шкільна програми з цього предмета вимагають від авторів пильного відбору тільки кращого, хрестоматійного матеріалу.

Відрадно, що автори загалом зберегли обіцянку бути толерантними у своєму ставленні до письменників, як вони наголошують, «будь-якого кольору». Та на жаль, дехто з них часом порушує цей загальноприйнятий науковий принцип аналізу творчості митців слова. Наприклад, недоречно зроблено посилання на тих, хто карикатурно описував своєрідне перетворення Спілки письменників України у Заготскот, а з «Заготскоту виплодився Департамент казенної літератури, очолений монархом, маленьким сталінчиком». Але тоді біля керма цього статутного органу письменників був не лише О. Корнійчук, про якого йдеться в даному разі, а й вельми шановні члени президії П. Тичина, М. Рильський, М. Бажан, А. Малишко, Н. Забіла, О. Гончар... Мимоволі спадає на думку мудрий дотеп поляків: «Цо занадто, то не здраво!»

Звичайно, і у велику фундаментальну працю можуть потрапити окремі невиважені факти. Однак в цілому навчальний посібник «Історія української літератури XX століття» слід розцінювати як значну подію в духовній розбудові незалежної України. Він уже вписався у навчально-виховний процес філологів вузів країни як один з вершинних зразків сучасної естетичної думки. Цей посібник також засвідчує про подвижництво наших літературознавців, головні сили яких зосереджені в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

* Історія української літератури XX століття. Книга перша. За редакцією чл.-кор. НАН України В.Г.Дончика. — К., Либідь, 1993, Історія української літератури XX століття. Книга друга. Частина перша. За редакцією чл.-кор. НАН України В.Г.Дончика. — К., Либідь, 1994.

Наші першодруки

Марія МАТІОС

А Я — ДРИМБА. Я ПРОШУСЬ В ГУБИ

Автопортрет у сучасному інтер'єрі

Ох ця ера — сумна гетера:
Робить з тебе вже циркача.
Шляк трафляє, бере холера —
І несила (ох же ж...) мовчать...
Ох ці ринки... Все стало дибки...
Ох, дивенні-і-і гримлять дива!..
А я жінка — тонка, як скрипка, —
Голос з мене видобувай.
Ні, не скрипка. Я сива дримба,
Я відлуння печальних скель.
Я з-під каменя сонна риба,
Я з потоку в'юнка форель.
Я погідна — як осінь срібна.
Я солодка — як майський мед.
Я нечутна —
як в жилах рідна кров.
Як пізній ранет.
Ох ця ера — сумна гетера...
А я чую, що кров горить.
Ломить пера ця чорна ера
І збиває серцевий ритм.
А я хочу в якусь печеру,
Хоч на пару якихось діб!
Чоловіцтво!
Змініть цю еру,
Цю гетеру,
Бо це ж — ваш хліб.
Я ж бо можу отак пропасти
Поміж цих божевільних днів,
І нікому не будуть застити
Мого серця палкі вогні.
Ох, солодкі слова, як сливи.
Та долоні — як два хрести.
Чоловіцтво!
Я ще вродлива.
Мені важко свій хрест нести.
А я — дримба.
Я прошусь в губи.
А я тепла в руці форель.
Чоловіцтво!
Я ваша згуба.
Затрубіть мені з диких скель.
Учиніть нетерплячий рейвах
Бо ж була я десь тут, жила.
Бо душа моя на деревах
Цвіт збирає, як мед бджола.

Жіноча порада суперпатріотам

«А на Січі мудрий німець картопельку садить...»
Т.Шевченко.

Ну, добре.
Будем гризтися, мов пси.
Немов щури,
від трійла ошалілі.
А хто ж подасть
спасенні голоси
У цім таки смертельнім
дуже ділі?
Та ж нам забракне,
братчики, снаги,
Коли шаблюка свисне і зависне,
Коли обступлять
справжні вороги.
Ви, що?
Борюкаєтеся навмисне?!
О, ви таки у генах українці,
У вас якраз для лайки
здатний рот.
Знайдіть собі, панове,
по блондинці,
Й гуртом доводьте,
а чи наодинці,
Хто є її найбільший патріот.
А Україну?
Хай вже люблять німці?..

***

... І гнуться не плечі —
горби верблюжі,
І падає в пропасть
безкровна рука.
Я хочу напитися голосу дуже,
Чи вісім рядочків Герасим'юка:
Чи вмерти, як вояк,
в отім потоці,
Де честі й безчестю
страшний кордон,
Де не ночував ні в одному оці
Ні сон,
ані плач.
Ані плач,
ні сон.

***

Задиристо потічок жебонить,
І тінь ожин у потемку світає,
І мить солодка і тонка,
як нить,
І сонно — як в раю —
в чабанській стаї.
Ще трохи ніч. І день не поспіша
В гармидер кольорів
і гамір звуків,
І дощ іде —
як втомлений пішак:
Без сили, без бажання
й без принуки.
Зітхає лист в небоязкій воді,
І вітрові смереки не даються,
І дві косульки —
мокрі і худі —
В траві чи у дощі собі пасуться.
І я отут,
у літа на краю,
Де сміх трави
і скреготи сорочі,
Нарешті душу випущу свою,
Як оленицю, —
пастися, де хоче.

***

Це для самітників криївка
Чи для розбійників барліг.
Лиш вітер у два пальці фівкає.
І сніг, і ніч.
І ніч, і сніг.
І око місяця чи чорта,
І жах утрат, чи долі акт.
І розривається аорта
Кори дубової. Інфаркт.
І вже ні справа, ані зліва
Тебе смертельно не пече.
Лиш між снігами обімлілими
Пожар самітників тече.

***

Умиюся рано в потоці.
Вода в нім шумна,
крижана.
Сорока свій голос
відточить:
— Чия ти, чия жона?
Я смішно сороці фівкну:
— Ну хто тебе намовля?
Я тут не жона!
Я дівка.
Я дівчинка. Немовля!
Тут вітер мене колише
Під сонні якісь слова,
Трава мені губи лиже,
Пугиче мені сова...
І голдс сорока стратить —
Базарний такий кунтуш.
... А цей інцидент загладить
Павич — мій веселий муж.

Чекання

Стрінемось саме на Стрітення,
спраглі,
В час нетерпіння,
як б'є озноб.
Схрестяться очі —
і кров нам нагла
В жилах скипить,
як вода в потоп.
Що тоді буде
і як тоді буде —
Знає, напевно,
один лиш Бог...
...Тіні хрестами
впадуть на груди —
Хрест самоти упаде із двох.

Чернівці.

Володимир БРОВЧЕНКО

«Одне тут маєм залишити — честь»

Вірші Володимира Бровченка і пісні на його слова добре відомі нашим читачам. Пропонуємо кілька нових віршів поета.

***

Посивію. Заслабну. Пропаду.
Мою неповторимість
час зариє...
Ні в що, братове,
я не перейду,
То тільки так говорим...
з безнадії.
Ні в дерево, ні в грім,
ні в травичину,
Ні в птаха, ані в пса,
ні в джерело
Не перейду.
Поповню мертвечину.
Було, минулось, зникло, відбуло.
Грядуть нові, наївні, невідомі,
Безсмертно юні.
І числа їм несть.
Відлюбимо й назавжди
підем з дому.
Одне тут маєм залишити —
честь.

***

Як упали на Київ тумани,
Як зусебіч його облягли,
То для зору настала омана:
Ні будинків тобі, ні майдану,
Ні людей, ні пожеж, ні золи...
Затужила земля, до покрови
Заплативши невільницьку дань.
В безпросвітку глухім людолови
Бенкетують, не чують ридань.
І неправду, і скверну, і тління
Спеленала сумна непроглядь.
От і добре... Бо вже на каміння
Надивився, аж очі болять.

Київ.

Віталий АБЛІЦОВ, «Голос України»

І стоїть Тарас на порозі Санкт-Петербурга

Шовіністичні сили міста на Неві перешкоджають встановленню пам'ятника Т.Шевченкові. Офіційна Україна мовчить...

КОЛИШНЯ столиця Російської імперії посідає значне місце в життєписі нашого великого поета-художника. Він прибув сюди сімнадцятилітнім весною 1831 року, тут його викупили з кріпацтва, в цьому місті він навчався в Академії мистецтв, слухав лекції в університеті, написав і надрукував перші поетичні твори. З берегів Неви Т.Шевченка повезли на десятирічне заслання. Сюди ж він повернувся й тут помер.

У Санкт-Петербурзі народилися й перші спроби увічнити образ видатного українця. Спочатку це намагався зробити М.Микешин, але на перешкоді стала заборона царського уряду. Не стали успішними й намагання І.Рєпіна. Лише 1918 року латиський скульптор Я.Тілберг створив монумент Т.Шевченку, що був встановлений на Кронверкському проспекті. Але виготовлений з гіпсу пам'ятник під дією вологого клімату швидко зруйнувався. В часи демократичного піднесення інтелігенція міста на Неві, очолювана академіком Д.Лихачовим, вирішила встановити пам'ятник Т.Шевченкові. Тим більше, що всесвітньо відомий український скульптор Леонід Молодожанин (Лео Мол) з Канади подарував Санкт-Петербургу пам'ятник, відлитий в бронзі.

У зв'язку з відзначенням 180-річчя великого поета-художника мер Санкт-Петербурга А.Собчак видав розпорядження (№ 185-р від 9.III-94) про спорудження в 1995 році монумента Т.Шевченку на Василівському острові перед фасадом будинку бібліотеки Академії наук.

— Зараз ситуація навколо монумента Т.Шевченку в Санкт-Петербурзі дуже ускладнилась, — каже академік М.Жулинський. — Підготовлений фундамент під пам'ятник. Бронзовий монумент — на митниці, бо треба сплатити 8 тисяч німецьких марок — податок на додаткову вартість. Для завершення робіт потрібно 30—35 тисяч американських доларів.

«Шановний пане Президенте!

У Санкт-Петербурзі для увічнення пам'яті великого українського поета, живописця та просвітника Тараса Шевченка, життя і творчість якого тісно пов'язані з нашим містом, вирішено встановити скульптурний пам'ятник Кобзарю...

Уряд і громадськість Санкт-Петербурга вважають за свій обов'язок запросити Україну до участі в цьому проекті, який має велике значення для української та російської культури», — це два абзаци із звернення до Леоніда Кучми голови уряду Санкт-Петербурга, мера міста А.Собчака.

— Наскільки мені відомо, — продовжує М.Жулинський, — досі А.Собчак не одержав від офіційних кіл України жодної відповіді на свою пропозицію. А тим часом непевною ситуацією скористалися шовіністичні сили Санкт-Петербурга й підштовхнули до дій, зокрема, студентів Санкт-Петербурзького університету, ректор якого Л.Вербицька звернулась до мера міста з вимогою відмінити прийняте раніше рішення й перенести місце спорудження монумента Т.Шевченку в іншу частину колишньої столиці імперії. Якщо це станеться, то, очевидно, спорудження пам'ятника видатному синові нашого народу буде відкладено на невизначений час. Цим буде завдано удару престижу України. Також ця подія матиме негативний міжнародний резонанс. Нещодавно відбулося засідання ради товариства «Україна», де я познайомив присутніх з цією ситуацією і в роботі якого взяв участь заступник міністра закордонних справ В.Ліпатов. Останній обіцяв втрутитися, але, повторюю, розв'язання проблеми залежить від Президента України, адже А.Собчак звертався безпосередньо до нього.

Якщо ж офіційні кола нашої держави залишаться глухими до цього звернення, то так і стоятиме Т.Шевченко на порозі до міста на Неві, збудованого в часи Петра І на кістках українських козаків.

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Борцям за волю України

НІ, НЕ ВІРТЕ тому, хто каже, що незалежність здобута без крові, що вона несподівано впала на наші голови, як манна небесна. Ні, за волю заплачено надто дорогою ціною. Мільйони найкращих синів і дочок України віддали своє життя за те, щоби сьогодні ми були вільними.

І про це вам нагадає перший-ліпший стрічний в українському селі. Скажімо, в Розвадові, що неподалік Миколаєва на Львівщині. Бо десятки, сотні його жителів лише в цьому столітті своєю боротьбою з поневолювачами рідної землі наближали незалежність України. У славному січовому стрілецтві, в армії Західно-Української Народної Республіки, в оунівському підпіллі, на фронтах другої світової війни, у сотнях УПА... Саме їм — борцям за волю України — вдячні односельчани звели в центрі Розвадова величний монумент. 15-метровий гранітний хрест піднявся в осіннє синє небо, а поруч став на сторожі волі архангел Михаїл, розмах крил якого сягає 16 метрів. Таким чином автори пам'ятника — скульптор Ярослав Скакун і архітектор Володимир Сколоздра (до речі, обидва родом із Розвадова) — увіковічнили пам'ять і подвиг своїх мужніх попередників, які і надалі своїм прикладом, своїми заповітами стоять на сторожі Української держави.

П'ять років тривали збір коштів і робота над самим пам'ятником. По суті, усі жителі села доклали до цього рук — жертвували, хто скільки міг. Зробили свої грошові внески і різні трудові колективи та комерційні фірми. Підсобила валютою діаспора, зокрема ті колишні розвадівці, які з різних обставин шукали притулку за кордоном.

Відкриття пам'ятника вилилось у велике свято, на якому печаль, радість і надія стали супутниками галичан. Тисячі людей зібралися з Розвадова і навколишніх сіл, приїхали гості зі Львова та інших міст. Співав місцевий церковний хор і хор із сусіднього села Верен. 14 священиків з усього регіону освятили пам'ятник і відправили панахиду за полеглих у бою, у фашистських та сталінських катівнях, на сибірській каторзі...

— Віднині це місце стає святим для нас, особливо для молодого покоління, — сказав голова оргкомітету зі спорудження пам'ятника Роман Григорович Міджак. — Бо всі наші односельчани, які впали у боротьбі із жорстоким ворогом, своєю безстрашністю, своєю правдою вчать, як треба любити Україну і захищати її від різних посягань.

Львівська область.

Інформація (проспект емісії) про шостий випуск акцій БАНКУ «УКРАЇНА»

1. Характеристика емітента

Акціонерний комерційний агропромисловий банк «Україна» діє на всій території України. Юридична адреса банку: Україна, 254025, м. Київ, пров. Рильського, 10.

Банк «Україна» засновано на базі установ колишнього Українського республіканського банку Агропромбанку СРСР як акціонерне товариство. Банк перереєстровано у Національному банку України 27 вересня 1991 р. (реєстраційний № 2).

Діяльність банку здійснюється відповідно до статуту та ліцензій (дозволів): генеральної ліцензії Національного банку України № 34 на право здійснення операцій з валютними цінностями; дозволу Міністерства фінансів України № 20 на проведення всіх видів операцій з цінними паперами: ліцензії Міністерства фінансів України № 9 на здійснення діяльності як депозитарія інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії.

Засновники банку: Центральна спілка споживчих товариств України «Укоопспілка»; національна акціонерна страхова компанія «Оранта»; Міністерство сільського господарства і продовольства України.

За станом на 1 червня 1995 року у власності засновників банку — 1880 тисяч простих іменних акцій, що становить 0,2 процента від статутного фонду банку.

Органи управління банку: загальні збори акціонерів; рада банку; правління банку; ревізійна комісія.

Найвищим органом управління банку є загальні збори акціонерів, які мають право розв'язувати всі питання діяльності банку. У період між загальними зборами акціонерів функції найвищого керуючого органу виконують рада банку, в межах повноважень, наданих загальними зборами акціонерів і статутом банку. Рада банку контролює діяльність правління банку. Голова ради банку — Ситник Віктор Петрович, заступник президента Української академії аграрних наук.

Правління банку здійснює керівництво поточною діяльністю банку і несе відповідальність за ефективність його роботи. Голова правління банку — Коваленко Олександр Миколайович.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю банку здійснюють

а) внутрішній контроль:

— ревізійна комісія банку. Голова ревізійної комісії — Сінченко Віктор Миколайович;

— контрольно-ревізійне управління банку. Начальник управління — Лиманський Володимир Петрович (член Правління банку);

б) зовнішній контроль:

— міжнародна аудиторська фірма «Артур Андерсен»;

— Національний банк «Україна».

Банк «Україна» додержується економічних нормативів, що їх визначає Національний банк України.

Показники платоспроможності та ліквідності банку (станом на 1 липня 1995 р.)

Найменування	Норматив	Показник
1. Платоспроможність	не менше 8	35.8
2. Поточна ліквідність	не більше 1	1.0
3. Короткострокова ліквідність	не більше 1	1.0
4. Загальна ліквідність	не більше 1	0.99

Баланс банку «Україна»

	За станом на 1.01. 1995 р.	За станом на 1.07 .1995 р.
Активи		
1. Каса і корpахунок в НБУ		
в національній валюті	15 801 799	24873133
в іноземній валюті	3 186 400	2363191
2. Кореспондентські рахунки в інших банках		
в національній валюті	33 297	801055
в іноземній валюті	4 303 648	4 388 658
3. Кредити, надані банком		
Всього	28 374 041	52 210 520
в т.ч.		
короткострокові	23 645 846	43 362 833
довгострокові	2 968 463	3 888 219
в іноземній валюті	1 759 732	4 959 468
4. Міжбанківський кредит, наданий іншим банкам	2 001 474	7 453 128
5. Цінні папери, паї, акції, придбані банком	220 194	69 042
6. Основні засоби та капіталовкладення банку	2 243 979	8 754 494
7. Дебітори	1 905 891	2 887 692
8. Інші активи	54560888	233 633 855
9. Збитки	98 204	192 181
Всього актив	112 729 815	337 626 949
Пасиви		
1. Статутний фонд	874 480	964 178
2. Резервний фонд	885 576	957 307
3. Інші фонди банку	5 740 942	11 704 441
4. Кореспондентські рахунки інших банків		
в національній валюті	1 386 611	11 650 799
в іноземній валюті	2 212 713	1 780 587
5. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів у національній валюті	27 972 017	38 384 692
6. Депозити юридичних осіб	1 497 005	2 344 807
7. Внески громадян	1 725 986	2 392 820
8. Валютні рахунки	9 594 419	12 789 579
9. Міжбанківський кредит, одержаний в інших банках	4 873 802	919 709
10. Кредитори	1 252 637	2 064 813
11. Інші пасиви	37 100 504	242 182 000
12. Прибуток	17 613 123	9 491 217
Всього пасив	112 729 815	337 626 949

Банк «Україна» згідно з чинним законодавством пройшов аудиторську перевірку міжнародною фірмою «Артур Андерсен» за результатами діяльності за 1994 рік.

За кількістю акціонерів банк «Україна» є найбільшим акціонерним товариством, а за розміром статутного фонду — третім комерційним банком в Україні. Кількість акціонерів банку на 1 червня 1995 року становила більш як 250 тисяч, з них 237 тисяч громадян і понад 13 тисяч юридичних осіб.

Статутний фонд банку «Україна» сповна оплачено в грошовій формі і на 71 % належить акціонерам — фізичним особам, на 28,5 % — юридичним особам недержавної форми власності і на 0,5 % — державним підприємствам та організаціям.

Мережа банку «Україна» сповна охоплює територію України і включає Центральний банк, 27 регіональних дирекцій та 532 філії.

2. Опис ділової активності емітента

Унікальна організаційна структура банку дає можливість якісно обслуговувати понад три мільйони клієнтів, в тому числі рахунки в банку ведуть більш як один мільйон громадян (вкладників) і понад 200 тисяч підприємств і організацій агропромислового комплексу та інших галузей народного господарства країни.

Загальний обсяг кредитних вкладень у народне господарство України за станом на 1 червня 1995 року становив понад 42 трлн. крб., з яких 1,7 трлн. крб. припадали на цільові державні кредитні лінії.

Банк «Україна» перший з українських фінансово-кредитних установ одержав генеральну ліцензію Національного банку України на проведення операцій з іноземною валютою. Сьогодні за обсягом валютних операцій він є одним з провідних в Україні.

Банк «Україна» є членом міжнародної фінансової банківської системи S.W.I.F.T, що дає можливість здійснювати розрахунки з іноземними банками в пакетному режимі і мати широкі можливості з обсягу здійснюваних операцій, і з оперативності передання повідомлень.

Банк «Україна» один з перших у нашій країні почав співробітничати із всесвітньо відомими банками США, Канади, Швеції, Німеччини, Швейцарії, Австрії в обробці іменних, комерційних та подорожніх чеків найвідоміших фінансових компаній: American Express, VISA, Thomas Cook, Master Card, Bank of American, Citicorp та інші.

Діяльність зі впровадження нових технологій

Банк «Україна» багато уваги приділяє впровадженню нових банківських технологій, у тому числі введення в обіг «електронних грошей» — магнітних карток для безготівкових розрахунків клієнтів банку (за придбані ними в торговельній мережі товари та послуги, надані іншими організаціями).

В усіх установах банку «Україна» діє автоматизована система обліку акціонерів, яка забезпечує відповідно до вимог законодавства України зберігання, облік та обслуговування акцій банку, випущених у безготівковій формі (записи на рахунках «ДЕПО»).

Для проведення валютних операцій на сучасному міжнародному рівні у банку «Україна» впроваджується міжнародна система бухгалтерського обліку IBS, яка дає можливість здійснювати всі види бухгалтерського обслуговування клієнта, одночасно генеруючи передання потрібної інформації системою S.W.I.F.T. З 1993 року банк «Україна» провадить операції на міжнародних грошових ринках через систему REUTERS в режимі «реального часу», тобто надає прямий вихід на 17 000 валютних дилерів з понад 3 500 банків та інших фінансових установ у 82 країнах світу, тобто має можливість працювати зі 125 валютами світу.

Інвестиційна діяльність

Банк «Україна» проводить активну інвестиційну політику. Він є засновником і бере активну участь у діяльності інститутів ринкової інфраструктури: Української фондової біржі; Української Міжбанківської валютної біржі; Української аграрної біржі; АТ Донецької інвестиційної компанії «ДІКОМ»; АТ Інвестиційного фонду «Агропромінвест»; АТ Інвестиційної компанії «Кримагроінвест»; Довірчого товариства «Капітал-Траст».

На банк «Україна» покладено функції Клірингового банку Української фондової біржі (УФБ).

Акції банку пройшли лістинг на УФБ і належать до першої групи офіційного котирування. Згідно із стандартом Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) і Міжнародної системи нумерації для встановлення достовірності цінних паперів (ISIN) простим і привілейованим акціям банку «Україна» надано ідентифікаційні номери UA0000100026 і UA0000100034 відповідно.

Середній розмір виплачених за 1994 рік дивідендів на прості іменні акції банку становить 342 % річних.

3. Дані про емісію акцій

Рішення про проведення шостого випуску акцій прийняте радою банку «Україна» 11 липня 1995 р.

Мета випуску акцій — подальше зміцнення фінансового стану банку, нарощування масштабів його діяльності, забезпечення безумовного додержання економічних нормативів.

Загальний запланований обсяг емісії становить 300 млрд. крб. Тип акцій — прості іменні, привілейовані іменні. Кількість акцій шостої емісії — 300 млн. штук: прості іменні — 270 млн. штук; привілейовані іменні — 30 млн. штук. Номінальна вартість однієї акції — 1 000 крб. Сума емісії становить 300 млрд. крб.

Ідентифікаційний номер акцій згідно з міжнародними стандартами (ISO/ISIN): прості іменні — UA0000100026, привілейовані іменні — UA000010034. Акціям шостої емісії надано серію — Е.

Форма і строки розміщення акцій

Акції банку випускають у безготівковій формі (як записи на рахунках «ДЕПО»).

Акції розміщують шляхом відкритої передплати з 25 серпня 1995 р. по 25 січня 1996 р.

Продаж акцій проводиться юридичним і фізичним особам всіма установами банку «Україна».

Після повної їх оплати і внесення даних про акціонера і про належні йому акції до депозитарію банку «Україна», власникові акцій видають сертифікат (свідоцтво) на сумарну вартість і кількість придбаних ним акцій.

Власник простих акцій має право: голосу (пропорційно до кількості акцій, що є його власністю) під час розв'язання всіх питань, розглядуваних загальними зборами акціонерів; на одержання дивідендів пропорційно до вартості акцій, що є його власністю; на одержання частини майна банку пропорційно до вартості акцій, що є його власністю, у разі ліквідації банку; пріоритету на придбання акцій додаткових випусків та інші. За рішенням правління можуть бути встановлені додаткові пільги власникам акцій.

Частка будь-кого з акціонерів банку за сумою акцій не повинна перевищувати 10 % статутного фонду банку.

Умови розпорядження акціями

Акціонер має право здійснювати не заборонені законодавством України операції з акціями банку. Акціонер має право продавати акції третім особам тільки за умови реєстрації угоди про це в установі банку, в якій було придбано акції.

У разі перевищення визначеного рівня передплати акцій статутний фонд встановлюють з урахуванням фактичної передплати.

Порядок виплати дивідендів

Дивіденди на акції банку виплачують за фактичний час володіння ними.

Нарахування дивідендів здійснюють щоквартально після розподілу прибутку, який залишався в банку після сплати податків та інших відрахувань з прибутку банку, передбачених чинним законодавством.

4. Дані про раніше випущені в обіг акції

Перша емісія. Протягом 1990—1992 років випущено 6 300 тисяч простих іменних акцій та 700 тисяч привілейованих іменних акцій на загальну суму 7 млрд. крб.

Друга емісія. Здійснена у першій половині 1993 року, — випущено 2 700 тисяч простих іменних акцій на загальну суму 2,3 млрд. крб.

Третя емісія. Здійснена у другій половині 1993 року. В результаті емісії випущено:

164 322 тисячі простих іменних та 4 590 тисяч привілейованих іменних акцій на загальну суму 168 912 млн. крб.

Четверта емісія. Здійснена в першій половині 1994 року — випущено 446 578 тис. простих іменних акцій на загальну суму 446 578 млн. карбованців.

П'ята емісія. Здійснювалася з жовтня 1994 року по лютий 1995 року — випущено 339 821 тис. акцій на загальну суму 339 821 мільйонів карбованців.

Усі акції емітовані банком акції мають номінал 1000 крб. Акції попередніх випусків реалізовані за вартістю не нижче від номінальної.

Всього банком емітовано 955 646 тис. простих іменних та 5 149 тис. привілейованих іменних акцій.

Усі випущені банком акції іменні.

У разі придбання акцій інвестору слід враховувати такі чинники ризику: непослідовність рішень державних органів щодо діяльності комерційних банків; недосконалість законодавства щодо розвитку фондового ринку; макроекономічна нестабільність за умов економічної реформи; загострення проблеми платоспроможності підприємств, інші обставини, не передбачені в умовах соціально-економічної кризи.

Інвестор сам несе відповідальність за прийняття рішення щодо вкладення власних коштів.

(Продовження на 15-й стор.).

Інформація (проспект емісії) про шостий випуск акцій банку «Україна»

(Початок на 14-й стор.)

Адреси дирекцій банку «Україна»

Автономна Республіка Крим — м. Сімферополь, вул. Р. Люксембург, 17, т. 25-31-50;
Вінниця — вул. 40-річчя Перемоги, 27а, т. 32-07-43;
Луцьк — вул. Червоного Хреста, 10, т. 2-37-19;
Дніпропетровськ — вул. Малиновського, 66, т. 23-90-76;
Донецьк — вул. Університетська, 19, тел. 35-06-88;
Житомир — вул. Войкова, 7, т. 20-02-42;
Ужгород — вул. Митна, 56, т. 2-77-19;
Запоріжжя — вул. Дзержинського, 23, т. 64-37-16;
Івано-Франківськ — вул. Комарова, 2, т. 9-60-56;
Київ — вул. Володимирська, 46, т. 224-50-65;
Кіровоград — вул. К. Маркса, 33, т. 24-65-53;
Луганськ — вул. Радянська, 83, т. 52-13-35;
Львів — вул. Коперника, 4, т. 52-69-09;
Миколаїв — вул. Садова, 1, т. 35-33-17;
Одеса — вул. Лазарєва, 59, т. 22-12-47;
Полтава — вул. Шевченка, 3, т. 2-27-31;
Рівне — вул. Яворницького, 34, т. 5-81-01;
Суми — Червона площа, 11, т. 27-43-02;
Тернопіль — Майдан Волі, 3, т. 2-42-32;
Харків — пл. Театральна, 1, т. 47-55-37;
Херсон — вул. Комсомольська, 21, т. 2-38-96;
Хмельницький — вул. Театральна, 54, т.2-12-93;
Черкаси — бул. Шевченка, 245, т. 47-43-51;
Чернігів — пр. Жовтневої революції, 139, т. 3-60-21;
Чернівці — вул. Хотинська, 5, т. 2-91-31.

Змінено строк передплати на акції банку третьої емісії. Строк передплати на акції банку з 19 вересня 1995 р. до 19 березня 1996 р.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

інвестиційною компанією «Співдружність», що розміщуються закритим взаємним фондом «Співдружність-1»

1. Відомості про емітента

1.1. Інвестиційна компанія «Співдружність» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю (далі — «Компанія») зареєстрована 08.06.95 р. рішенням № 140/1 виконкому Ленінської Ради народних депутатів (свідоцтво № 22467744) за адресою: Україна, 270003, м.Одеса, вул.Московська, 68.

1.2. Статутний фонд Компанії 20 000 000 000 (двадцять мільярдів) карбованців.

1.3. Тип і повне найменування взаємного фонду: Закритий взаємний фонд «Співдружність-1» інвестиційної компанії «Співдружність» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю (далі — «Фонд»).

2. Зміст інвестиційної декларації

2.1. Фонд має відокремлений баланс, поточний рахунок, печатку. Фонд є філією Компанії. Фонд створено терміном на 5 років. Компанією передано на баланс Фонду майно на загальну суму 2 000 000 000 (два мільярди) карбованців.

2.2. Учасниками Фонду є фізичні та юридичні особи, які за грошові кошти чи приватизаційні сертифікати придбали інвестиційні сертифікати (далі — «ІС»), які випускає Компанія і розповсюджує Фонд.

2.3. Ціль Фонду — спільне інвестування: діяльність, яка здійснюється в інтересах і за рахунок засновників та учасників шляхом випуску ІС та проведення комерційної діяльності з цінними паперами, а також участь у процесі приватизації державної власності.

2.4. Предметом діяльності Фонду є:

— використання коштів, переданих Компанією, для інвестиційної діяльності, залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб, а також приватизаційних коштів (усіх видів) громадян України для здійснення спільного інвестування;

— здійснення комерційної діяльності з приватизаційними паперами, спільне інвестування грошових та приватизаційних коштів у цінні папери, об'єкти виробничої та невиробничої сфери згідно з вимогами чинного законодавства.

2.5. Спільні інвестиції мають обмеження, передбачені чинним законодавством.

2.6. Учасникам не гарантується фіксований розмір дивідендів.

2.7. Доходи та витрати Фонду формуються у відповідності з чинним законодавством. Забороняється створення будь-яких спеціальних або резервних фондів. Чистий прибуток Фонду підлягає розподілу між учасниками у вигляді дивідендів.

2.8. Викуп ІС здійснюватиметься Фондом після закінчення строку його діяльності, в період з 1 серпня 2000 р. до 1 січня 2001 р., але не раніше строку використання приватизаційних паперів, згідно з чинним законодавством України. ІС повинні викуповуватись Фондом за ціною, яка на час викупу дорівнюватиме вартості чистих активів у перерахунку на один ІС.

2.9. Якщо Фондом не виконуються обов'язки по викупу інвестиційних сертифікатів, учасники мають право звертатися до органів суду за захистом своїх майнових прав.

3. Відомості про емісію та випуск інвестиційних сертифікатів

3.1. Загальний обсяг емісії ІС становить 300 000 000 000 (триста мільярдів) карбованців, номінальною вартістю 10 000 (десять тисяч) карбованців кожний, в кількості 30 000 000 (тридцять мільйонів) штук. При цьому випускається: ІС на пред'явника — в кількості 27 000 000 (двадцять сім мільйонів) штук, серія А, з № 00000001 по 27000000 включно, на загальну суму 270 000 000 000 (двісті сімдесят мільярдів) карбованців; іменні ІС — в кількості 3 000 000 (три мільйони) штук, серія Б, з № 0000001 по № 3000000 включно, на загальну суму 30 000 000 000 (тридцять мільярдів) карбованців.

3.2. Початок продажу ІС — з 5 вересня 1995 р. Запланований курс одного ІС на початок продажу — номінальна вартість. ІС можна придбати за приватизаційні папери та за кошти учасників. Місце продажу ІС та виплати дивідендів м.Одеса, вул.Чижикова, 128.

3.3. Максимальна кількість ІС, дозволених для придбання одним івенстором, — без обмежень. Учасник, який володіє 25-ма і більше відсотками ІС, повинен письмово повідомити Компанію про розмір пакета ІС, що належить йому, у строк, який не перевищує одного місяця з моменту формування учасником такого пакета.

3.4. Дивіденди по ІС нараховуються та виплачуються за підсумками фінансового року, не пізніше трьох місяців після закінчення звітного періоду. Вищий орган Компанії (збори засновників) може встановлювати інший порядок виплати дивідендів.

4. Відомості про попередні емісії

Інвестиційна Компанія «Співдружність» раніше інвестиційні сертифікати та інші цінні папери не випускала.

5. Відомості про засновників Компанії

Засновниками Компанії є юридичні особи:

— Товариство з обмеженою відповідальністю фірма «Інтерброк», м.Одеса, вул.Чижикова, 128, доля в статутному фонді Компанії — 85 %;

— Товариство з обмеженою відповідальністю «Вінтен», м.Одеса, вул.Тираспільська, 27/29; доля в статутному фонді Компанії — 9 %;

— Товариство з обмеженою відповідальністю «Навіко», м.Одеса, вул.Чижикова, 128; доля в статутному фонді Компанії — 2 %;

— Виробничо-комерційна фірма «Промагро-Інвестсервіс» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю, м.Одеса, вул.Тираспільська, 27/29; доля в статутному фонді Компанії — 4 %.

7. Виконавчі органи Компанії

7.1. Генеральний директор Компанії — Зайцев Сергій Дмитрович. Посада за останні 3 роки — директор юридичної фірми «Серкон». Доля в статутному фонді Компанії відсутня.

7.2. Головний бухгалтер Компанії — Шелехова Тамара Іванівна. Посада за останні 3 роки — головний бухгалтер товариства з обмеженою відповідальністю фірми «Інтерброк». Доля в статутному фонді Компанії відсутня.

8. Відомості про депозитарій Компанії

Депозитарієм Компанії є Одеська обласна дирекція акціонерного комерційного агропромислового банку «Україна», м.Одеса, вул.Лазарєва, 59. Ліцензія Міністерства фінансів України на здійснення діяльності як депозитарія: № 9 від 25 травня 1995 р.

9. Права учасників Фонду

ІС дає учаснику право на одержання дивідендів, а також на частку майна у випадках ліквідації Фонду. Учасник має право на власний розсуд і згідно з діючим законодавством використовувати належні йому ІС (продавати, обмінювати, залишити у спадщину і т.п.).

10. Відомості про аудитора Компанії

Аудиторською фірмою, яка здійснює перевірку фінансового звіту Фонду, є товариство з обмеженою відповідальністю фірма «Серкон-Аудіт», м.Одеса, вул.Чижикова, 128. Ліцензія аудиторської палати України: серія АБ № 000112 від 7 квітня 1994 р.

Панорама спортивного тижня

• Ліппе

(Німеччина). Чернівчанинові Юрію Омельченку вдалося зробити те, чого ще не досягав у спортивному орієнтуванні жоден спортсмен України чи колишнього Союзу. На чемпіонаті світу він порушив багаторічну монополію скандинавів і вийшов переможцем серед трьохсот суперників, що представляли понад сорок країн.

Утім, ушанування нового чемпіона опинилося під загрозою. Річ у тім, що керівництво української команди, не сподіваючись на призове місце, «забуло» взяти в дорогу Державний прапор країни та плівку із записом Гімну України. А без цього, як передбачено міжнародними процедурами, нагороди переможцям не вручають.

Критичної миті Юрія виручив один із колег по команді, котрий завбачливо привіз до Німеччини синьо-жовте знамено. А коли його почали піднімати на щоглі, до мікрофона підійшов президент української федерації спортивного орієнтування Валерій Глущенко і своїм могутнім баритоном заспівав: «Ще не вмерла Україна...» Ситуацію було врятовано. Зал аплодував стоячи, а потім чемпіона світу та його наставника уболівальники винесли на руках.

• Берлін

Наша землячка, бронзова призерка чемпіонату світу зі стрибків у висоту Інга Бабакова стала переможницею змагань легкоатлетів серії «Гран-прі» Міжнародної федерації легкої атлетики. Її результат — 201 сантиметр.

• Фукуока

На Всесвітній універсіаді, що завершилася а Японії, золоту медаль у стрибках у довжину здобула киянка Вікторія Вершиніна. Результат 6 метрів 76 сантиметрів.

• Оберсдорф

(Німеччина). Українські фігуристи посіли третє місце у командному заліку на традиційних міжнародних змаганнях «Кубок Альп». Першими були японці, другими — росіяни. Другі місця у змаганнях спортивних пар посіли Олена Бєлоусовська та Сергій Поталов та в одиночному катанні — Євген Плюта.

Наступний старт для наших фігуристів — в Одесі, де з 3 по 8 жовтня проходитиме традиційний міжнародний турнір «Український сувенір».

• Кавала

(Греція). Тут відбулася першість Європи з важкої атлетики серед дівчат віком до 16 років. Найсильнішою стала збірна України. Усі четверо її представниць завоювали потрійні комплекти нагород одного гатунку за результати в сумі та обох вправах. Трийчі «золота» донеччанка Олена Корнієнко (59 кг), у Марини Єсютіної з Ромен (50) та харків'янки Ванди Масловської (54) — «срібло», а в Юлії Скакун з Борисполя (46) — бронзові медалі.

Владислав ПУСТОГАРОВ:

«Можливо, й повернуся до Луганська»

***В** ОСТАННЬОМУ чемпіонаті країни з баскетболу донецький клуб «Шахтар-АСКО» і бронзові медалі здобув, здійснивши помітний стрибок угору, і грою змістовною порадував. Найбільша заслуга в цьому його тодішнього головного тренера Владислава Пустогарова. Тому багатьох здивувало повідомлення про те, що цей фахівець залишив колектив. Бачите, власників клубу не задовольнив цей результат. Одне слово, Пустогаров Донецьк залишив і опинився ... біля керма національної збірної Єгипту. Ця команда нещодавно побувала в Україні, і я не втримався, щоб не розпитати самого пана Пустогарова про те, що ж сталося насправді...*

— Коли йшов працювати в «Шахтар-АСКО» мав розмову з його президентом, Олександром Шведченком. Пообіцяв, що зроблю команду призером чемпіонату і обов'язково обіграю визнаних лідерів українського баскетболу. Запитали мене тоді й про перше місце. Відповів, що з таким складом, ставленням гравців до справи потрібно щонайменше два-три роки, щоб потрапити на верхній щабель. Лише оновлений, помолоділий склад здатний на героїчні вчинки. Мої заяви сприйняли з розумінням і дали можливість працювати. У грудні ми провели чудову переможну серію. А головне — поспіль поклали на лопатки «Будівельника», «Київ-Баскета» та «БІПА-Моду» — чемпіона і призерів. Ось тоді керівництво клубу поінформувало мене, що плани, з'ясовується, переглянуто: давай перше місце, і край! Категорично заявив, що нам це не до снаги. Одразу помітив, що батьки команди збайдужіли до мене.

Наближався до завершення чемпіонат. Тоді мене знову покликали до Єгипту. Цього запрошення не приховував, чесно розповів керівництву донецького клубу. А ще спитав: чи не можна мені зарплату підвищити? Шведченко сказав, що це неможливо. Тоді з легкою душею оголосив, що відтак наші стежки розходяться. Але допрацював до кінця чемпіонату.

Уболівальники «Шахтаря-АСКО» буквально шаленіли від радості, коли їхня команда стала бронзовим призером національного турніру. Тому мені було дуже неприємно почути, що керівництво клубу назвало наш виступ незадовільним. Дивина та й годі.

Розлучилися ми, щоправда, полюбовно. Хочу сказати, що до Олександра Дмитровича Шведченка у мене — жодних претензій. Мало того, вважаю, що він уже заслужив пам'ятник за життя за все те, що зробив для футболу й баскетболу в Донецьку. Втім, він — чудовий бізнесмен, а у спорті — не професор, на жаль, бажає впливати на тренувальний процес. Це вже зайве, як на мене. Шкода також, що в нього — багато радників, яких і дилетантами в спорті не назвеш. А я виконав усе, що обіцяв.

— Єгиптяни, як мені відомо, вже не перший рік «полюють» за вами?

— Ваша правда. Ось уже протягом трьох років я працюю офіційним консультантом у цій країні. Раз на три-чотири місяці буваю там, консультую, влаштовую семінари з місцевими тренерами. А після цього вони отримують право на підвищення зарплати. Це, зізнаюся, для мене престижно. Гадаю, що й на імідж українського баскетболу впливає. Звичайно, мене кликали на постійну роботу. Але раніше не було можливості: працював у Луганську, а потім — у Донецьку. Тепер я — людина вільна. Особливо мене привабило те, що за вдалого перебігу подій можна опинитися на Олімпіаді в Атланті. Про таке в Україні я й не мріяв.

— І як ви собі це уявляєте?

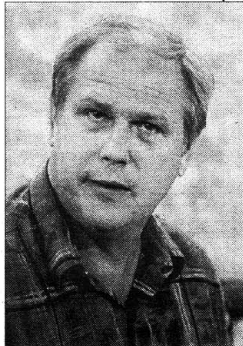
— Треба виграти відбірковий олімпійський турнір, який відбудеться в грудні. Путівка одна. Але щоб узяти участь у грудневих поєдинках, треба виграти ще й чемпіонат Африки, який стартує незабаром. Збірну фінансує держава. Умови такі: виграєте чемпіонат континенту, тоді дамо кошти і на відбірковий турнір. Якщо ні, то вибачайте.

— А ви як вважаєте, чи мають надію ваші нинішні підопічні?

— Без надії не слід і братися за справу. В збірній Єгипту є чимало хороших виконавців. Маємо ще й солідний резерв: двоє центрових (зріст — 216 і 212 см) виступають у НБА (США). Вони приєднаються до нас під час континентального чемпіонату. Єдине, що мене хвилює, то це небажання єгипетських баскетболістів грати в пас. Кожен з них вважає себе зіркою. Тактовно намагаюся впливати на цю хибну психологію.

— За короткий проміжок часу ви зустрічалися з рядом українських клубів, а «Київ-Баскет» навіть приймали в Єгипті. Скажіть, чи спроможний цей клуб, нарешті, посправжньому скласти конкуренцію «Будівельникові» в національному чемпіонаті?

— «Баскет» і раніше був сильним колективом. А тепер з появою центрового Ігоря Мельника — справжнього Геркулеса — він став ще сильнішим. Посилить команду і Андрій Шаптала: мислячий, технічний, досвідчений майстер. Я завжди ставився до Андрія з симпатією: режимник, не п'є, не палить — справжній професіонал. Отож, конкуренція буде обов'язково. Хоча не поділяю і тверджень скептиків, що, мовляв, «Будівельник», втративши Окунського та Успенського, значно знизив потенціал. Не згоден. І той добір гравців, який сьогодні в чемпіонському колективі, — відмінний. «Будівельник» — це сила.

— І останнє запитання: скажіть відверто, чи не болить душа за луганський «Спартак»?

— Ще б пак. Адже я — луганець, багато сил та енергії віддав цьому колективові. Проблем у нього — безліч. І головна — фінансова. Треба, щоб місцева влада нарешті повернулася до команди обличчям. До речі, свої пропозиції щодо порятунку колективу я виклав. Уже не раз говорив про те, що в Луганську є чимало багатих людей, але в них, на жаль, провінційне мислення. Багаті люди в столиці готові віддати спортові великі кошти, а в Луганську — ні. Усі під себе.

Утім, можливий і такий варіант, що коли завершу роботу в Єгипті, то повернуся до Луганська і почну відроджувати «Спартак»...

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Владислав Пустогаров.

Фото Олександра ЗАДИРАКИ.

Володимир СЕМЕНО, ***журналіст (з Полтави)***

Теніс відроджують ентузіасти

У всякого, як мовив поет, своя доля. У спорту — також. А ось, приміром, великому тенісу в Полтаві не поталанило. Його, мов якусь політичну партію з підозрілими цілями, то забороняли, то дозволяли.

І дотепер цей вид спорту ходив би на узбережжі тихоплинної Ворскли у пасинках, коли б не ентузіазм двох тренерів, закоханих у цю благородну гру.

Один з них — Надія Антонівна Будакова, директор Полтавської гірськолижної школи КПФСТ «Колос». Другий — відомий в області та за її межами Сергій Сергійович Фесик. Останнім часом тренерські повноваження він передав своїй доньці Тетяні і пішов на виробництво.

— Коли торік укотре теніс не ввели до державного плану розвитку на Полтавщині, я звернулася до Володимира Рубана. Йому як голові обласної ради ДСТ «Колос», кажучи мовою відомого персонажа, теніс також «без надобності». Але треба віддати належне багаторічному лідерові сільського спорту: Володимир Іванович швидко зрозумів мене і ділом допоміг, — розповідає Н. Будакова. — Він дозволив ввести до штату гірськолижної школи трьох тренерів з оплатою: півоклада на кожного. Наставниками з тенісу стали студенти-педагоги Тетяна Фесик, Кирило Трубчинін і я.

— Залучення студентства до тренерської когорти — оце і все, чим можемо похвалитися. Оце і весь наш досвід, — підсумувала коротке інтерв'ю керівник гірськолижників. — Чому у тренерах опинилися студенти? Бо зарплата у тренера з будь-якого виду спорту така низька, що зрівнялася з платнею прибиральників лікарні, або чергової гуртожитку. Тож дедалі менше охочих працювати на спортивній ниві. Люди, котрі знають собі ціну, пішли в комерцію. А студенти — люди невибагливі, ще можуть собі дозволити і мізерну добавку.

На щастя, у пасинка від спорту знайшлися покровителі у Полтавському міськвиконкомі та в міському тенісному клубі «Смеш».

До речі, назву запозичено із термінології цієї ж гри: «смеш» означає один з видів тенісного удару над головою. Тож завдяки благодійництву шефів діти мають змогу не платити за оренду корту, і він не порожніє. Під керівництвом трьох наставників тенісом займаються загалом близько півсотні школярів. З-поміж них кращими зарекомендували себе учень шостої школи з Полтави Михайло Савельєв, Ольга Фесик (молодша сестра тренера) та ще десяток підлітків, які навчилися впевнено володіти ракеткою. Звичайно, перспективних гравців могло б бути більше. Але, на жаль, бракує досвіду. Його важкувато набути, коли, образно кажучи, варишся у власному соку. Хоча часу начебто й вистачає — кожна група щотижня тренуватиметься загалом півдоби, потрібні поїздки для участі в солідних змаганнях. А такої змоги немає.

— За чим затримка? Не запрошують?

— Виклики є. Їдь хоч і сьогодні. Але поїздка на республіканські змагання практично неможлива. Причина одна — немає грошей, — пояснює Надія Будакова.

Я попросив, щоб вона пригадала, коли полтавці востаннє пробували сили на великій арені. І з'ясувалося: минулорічної осені Ольга Фесик успішно виступила на республіканському тенісному турнірі в місті Світловодську на Кіровоградщині. Звідти повернулася призером.

Отже, отримати запрошення на змагання — то не проблема, труднощі в іншому — нема за що поїхати. Потрібні спонсори. Переговори ведуться, але — без результатів. А поки торуються стежки до зажирлих сердець товтосумів, юні тенісисти ретельно готуються до наступних поєдинків. Честь збірної команди області зможуть захищати вихованець молодшої вікової групи Денис Русов, згаданий М. Савельєв — вихованець Тетяни Фесик та інші. Спершу претенденти пройдуть випробування у першості ДЮСШ, згодом — у міському турнірі.

Лише результати

ХОКЕЙ. Стартував чемпіонат МХЛ. Київський «Сокіл» у першому матчі приймав одного з фаворитів турніру — ярославське «Торпедо». Наші земляки чудово провели два періоди, вели перед 2:0, але не втримали навіть синицю в руках: в овертаймі пропустили шайбу, що принесла перемогу гостям.

Сокіл (Київ) — Торпедо (Ярославль). 2:3 (0:0, 2:0, 0:2, 0:1). 1:0 Земченко, 27, 2:0 Хоменко, 31, 2:1 Скобелкін, 47, 2:2 Тарасенко, 53, 2:3 Скобцов, 61.

Кияни грали в такому складі: Карпенко; Овчинников — Хоменко, Степаницев — Гончаренко — Ковешников; Муханов — Кирик, Олецький — Ніколаєв — Шахрайчук; Гаркуша — Доніка, Реута — Земченко — Млинченко; Карнаух — Підгурський — Марковський.

Сьогодні наші земляки у своєму Палаці (вул. Мельникова, 46) прийматимуть хокеїстів з Нижнього Новгорода. Початок зустрічі — о 13.00.

ФУТБОЛ. Першість країни. Друга ліга. Група Б. 9-й тур. Шахтар (Свердловськ) — Дружба — 2:3, Авангард-Індустрія — Азовець — 1:1, Металург — Чайка — 5:0, Спортінвест — Динамо (Саки) — 0:1, Шахтар-2 — Гірник — 3:0, Шахтар (Шахтарськ) — Прометей — 6:0, Портовик — Космос — 2:2, Дністровець — Динамо (Слов'янськ) — 4:1, Віктор — Оскол — 1:2, Торпедо — Шахтар (Стаханов) — 0:0.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ **ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.**
♦ **Рукописів не повертаємо.**
♦ **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60905. Тираж 380526.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311170.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.